

COMMISSIE VOOR DE MODERNISERING VAN DE **RECHTERLIJKE ORDE**

JAARVERSLAG 2012 – WERKING 2011

JULI 2012

JAARVERSLAG 2012 – WERKING 2011

PERIODE 1 MAART 2011 TOT 29 FEBRUARI 2012

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	5
DEEL I: ORGANISATIE EN MISSIE	9
1. ORGANISATIE	10
1.1. WETTELIJKE BASIS	10
1.2. SAMENSTELLING	10
1.2.1. Volgens de wet.....	10
1.2.2. In de praktijk.....	12
1.3. WERKINGSMIDDELEN	16
1.3.1. Financiële middelen	16
2. MISSIE, WAARDEN EN DOELSTELLINGEN.....	18
2.1. MISSIE EN WAARDEN.....	18
2.2. DOELSTELLINGEN	20
2.3. WERKWIJZE	21
2.3.1. Benadering.....	21
2.3.2. Waarden	22
2.3.3. Projectmatige aanpak	23
2.3.4. Partnerschapsovereenkomst	23
DEEL II : ACTIVITEITEN	26
3. PROJECTEN	27
3.1. PROJECTEN I.V.M. HET GEBRUIK VAN MIDDELEN	28
3.1.1. De gerechtskosten in strafzaken.....	28
3.2. PERSONEEL	31
3.2.1. Functiebeschrijvingen gerechtspersoneel niveau A, griffiers en secretarissen : van fase I naar fase II	31
3.2.2. Psychosociale belasting	36
3.2.3. Managementopleiding – IGO	37
3.3. COMMUNICATIE	37
3.3.1. Oprichten en ter beschikking stellen van een e-groep informatie (in het kader van de externe communicatie).....	37
3.3.2. Oprichten en ter beschikking stellen van een e-groep communicatie (externe communicatie).....	38
3.3.3. Iudexnet	38
3.3.4. De interne dialoog als verbeteringsfactor	39
3.4. BEHEERSINSTRUMENTEN	40
3.4.1. Project ter ondersteuning van de magistraat-projectleider van de “werklastmeting bij de hoven en rechtbanken” : het Æquus-project	40
3.4.2. Justpax – SAS - MACH	42
3.4.3. De producten van de jeugdrechtbank (project J_AN_A).....	43
3.5. ORGANISATIE	45
3.5.1. Verkennend onderzoek op de Antwerpse Jeugdrechtbank (J_AN)	45

3.5.2. <i>Beheer van het gerechtelijk onderzoek – Hoei</i>	46
3.5.3. <i>Hertekening van het gerechtelijk landschap</i>	47
3.5.4. <i>Hof van beroep Gent</i>	47
3.6. WERKINSTRUMENTEN.....	50
3.6.1. <i>JustScan</i>	50
3.6.2. <i>Knowledge Tree – tussentijdse evaluatie</i>	55
3.7. INTERNE PROJECTEN	57
3.7.1. <i>Realisatie en verspreiding van de newsletter</i>	57
3.7.2. <i>Realisatie en lancering van de nieuwe website</i>	58
3.7.3. <i>Realisatie van een nieuw logo</i>	59
3.7.4. <i>Deelname aan opleidingsinitiatieven</i>	59
4. PERMANENTE ACTIVITEITEN.....	61
4.1. DEELNAME AAN DE VERGADERINGEN VAN HET BEGELEIDINGSCOMITÉ VAN HET VAST BUREAU WERKLASTMETING EN ORGANISATIEONTWIKKELING (COLLEGE PROCUREURS-GENERAAL)	61
4.2. DEELNAME AAN DE VERGADERINGEN VAN HET BEGELEIDINGSCOMITÉ VAN HET PROJECT “WERKLASTMETING BIJ DE HOVEN EN RECHTBANKEN”	61
4.3. DEELNAME AAN DE RAAD VAN BESTUUR VAN HET INSTITUUT VOOR GERECHTELIJKE OPLEIDING	63
4.4. DEELNAME AAN VERGADERINGEN VAN DE ALGEMENE RAAD VAN DE PARTNERS VAN DE RECHTERLIJKE ORDE .	64
4.5. FOLLOW-UP VAN DE PARLEMENTAIRE WERKZAAMHEDEN.....	65
CONTACT	66
1. BEZOEK	66
2. SCHRIFTELIJK.....	66
3. TELEFOON EN FAX	67
4. MAIL	67
5. WEBSITE	67

INLEIDING

Dit verslag omvat het vijfde activiteitenjaar van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde (CMRO) van 1 maart 2011 tot 29 februari 2012.

Dit afgelopen jaar was bijzonder moeilijk aangezien de politieke context opnieuw instabiel was wegens de periode van lopende zaken die zich uitstrekte tot en met 5 december 2011. Vorig jaar deelden wij reeds mee in welke mate die situatie nadelig was voor de moderniseringsprojecten. Het mooiste voorbeeld betreft het project 'gerechtskosten in strafzaken' waarvoor sedert meer dan twee jaar geen enkel structureel initiatief werd genomen, hoewel die post almaar zwaarder doorweegt.

Gelukkig was er op 6 december een nieuwe regering. Het regeringsprogramma voorziet in talrijke initiatieven inzake de modernisering van het gerechtelijk apparaat. De nieuwe Minister van Justitie heeft beslist de CMRO te betrekken bij haar initiatieven inzake het gerechtelijk landschap, waarvoor wij haar dankbaar zijn. Wij zijn betrokken partij in de reflectiegroep 'Think tank' alsook in de stuurgroep voor de hervorming. Na vijf jaar wachten voelt de Commissie zich eindelijk betrokken bij een hervorming waarvoor zij in het kader van de goedkeuring van het Themisplan werd opgericht door de regering Verhofstadt II. Die hervorming opent belangrijke en interessante toekomstperspectieven voor de RO en voor de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde. Het is zonder meer de meest fundamentele hervorming sinds de goedkeuring van het Gerechtelijk Wetboek in 1967. De herindeling van het gerechtelijk landschap zal talrijke collaterale gevolgen hebben voor het beheer van alle middelen die worden overgedragen aan de hoven en rechtbanken. De toekomst moet vanaf nu worden voorbereid en de talrijke acties die moeten worden ondernomen, moeten goed worden afgebakend zodat de verandering op ononderbroken wijze kan plaatsvinden terwijl de gerechtelijke activiteiten behouden blijven. De stuurgroep die door de Minister van Justitie werd opgericht, zal de strategische plaats zijn; de groep zal de tenuitvoerlegging van alle initiatieven volgen.

6 december was ook de datum waarop de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde en alle andere 'gebruikers' van het Themis-gebouw het gebouw traditioneel inwijdden, een symbolisch moment waarbij alle personen met wie de Commissie samenwerkt, werden ontvangen. De CMRO is in juni 2011 verhuisd naar een gebouw in de Waterloolaan 70 en heeft zich er op de negende verdieping gevestigd. Wij danken de FOD Justitie om ons die prachtige kantoren ter beschikking te stellen. Er moet echter worden vastgesteld dat er sinds de ingebruikname verschillende terugkerende problemen zijn, inzonderheid inzake airconditioning en luchtcirculatie. Wij wachten voor die ernstige tekortkomingen sindsdien op een oplossing van het departement. Met alle betrokken partijen werden zeer (te) veel vergaderingen georganiseerd; tot op heden zonder resultaat...

2011 was ook een jaar van beweging binnen het team van de Commissie. Drie personen hebben immers hun functie verlaten, twee wegens vervroegd pensioen en de derde om persoonlijke redenen. Zij werden niet vervangen, wat de werking van het team ernstig belemmert en de ontwikkeling van nieuwe projecten afremt. Bij de vertrekken moeten ook die van twee Nederlandstalige magistraten worden vermeld, wat bijzondere problemen schept.

2012 is zeer problematisch begonnen omdat de Commissie naast het ontbreken van vervangingen in mei 2012 een nieuw vertrek moest vaststellen (wegens benoeming in een gemeenschapsinstelling) en nog een ander persoon zal zien vertrekken in december (wegens vervroegd pensioen).

De regeringsmaatregelen inzake pensioen vormen de aanleiding voor het vertrek van de drie magistraten.

Voor de huidige leden zal het moeilijk worden de opdracht op de geplande datum, 28 februari 2013, te beëindigen. De Minister van Justitie heeft zich ertoe verbonden om tijdig over te gaan tot de publicatie van alle betrekkingen om de continuïteit te waarborgen van de projecten die eind 2012 nog lopen. De werkcapaciteit van de CMRO zal zeker verminderen, maar alle verbintenissen die eerder werden aangegaan, worden nageleefd.

Het afgelopen jaar stond in het teken van de continuïteit voor een groot aantal projecten die een grote investering in tijd en energie vereisten. Dat was het geval voor de werklasmeting, de functiebeschrijvingen en de gerechtskosten in strafzaken. Verschillende projecten werden ook afgerond in het afgelopen jaar, zoals bijvoorbeeld het project inzake de jeugdrechtbank te Antwerpen of nog de resultaten van jeugdrechtbanken.

Op het vlak van nieuwe protocollen hebben wij in november 2011 een samenwerkingsovereenkomst afgesloten met het hof van beroep te Gent meer bepaald met betrekking tot de griffie en de werking ervan. Dat project wordt hierna grondiger voorgesteld. Een ander nieuw project dat tijdens de referentieperiode van start ging, is het project dat we 'Interne dialoog' hebben gedoopt; wij hebben ons rechtstreeks geïnspireerd op ervaringen die werden opgedaan in de Scandinavische gerechtelijke systemen die al vele jaren dat soort zeer dynamische stappen ondernemen voor het rechtscollege dat deze uitvoert. Verschillende rechtscolleges hebben hun interesse laten blijken en wij hopen een experiment te kunnen begeleiden in de loop van 2012.

Ten slotte moet eraan worden herinnerd dat de Commissie in bepaalde gevallen minder of meer tijd heeft geïnvesteerd in contacten die voorafgingen aan de beslissing om een project te realiseren. Zo werd de CMRO bijvoorbeeld gecontacteerd door de RSZ om de wijze waarop de RSZ informatie verstrekt aan de griffies van de rechtbanken van koophandel te vernieuwen. De FOD Justitie en de betrokken rechtscolleges hebben na verschillende vergaderingen beslist om het project voort te zetten zonder de medewerking van de CMRO. In dit geval hebben wij noch een projectfiche, noch een verslag opgesteld.

Een ander voorbeeld betreft de ondersteuning die de Commissie heeft gegeven aan een vrederechter zodat hij zijn project van de herinrichting van het onthaal van de rechtzoekende kan uitvoeren.

In de loop van deze referentieperiode heeft de CMRO inspanningen geleverd om haar contacten met de gerechtelijke, administratieve en politieke overheden verder uit te bouwen.

Zo werden er verschillende vergaderingen met de Minister van Justitie en/of diens vertegenwoordigers georganiseerd, waarin toelichting kon worden gegeven bij de werkzaamheden.

De relaties met de gerechtelijke autoriteiten raken in het veld verweven over de verschillende projecten heen.

Er zijn eveneens intensieve en kwaliteitsvolle betrekkingen met de FOD Justitie en verschillende directoraten-generaal ervan, te weten het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie en de stafdienst ICT. De CMRO heeft de stuurgroep van het informaticaproject JustScan gereïntegreerd.

Wel is sinds de oprichting van het ICT-overlegforum de configuratie tussen de CMRO en de stafdienst ICT omgegooid, vermits het Forum de enige beleids- en beslissingslocatie is geworden. Het soort samenwerking tussen het Forum en de Commissie voor Modernisering was dus punctueel en verbonden aan bepaalde projecten op het meer operationele vlak (bijvoorbeeld: JustScan). Een ander project dat door de RSZ bij de CMRO werd ingediend, voor de modernisering van de gegevensoverdracht naar de rechtbanken van koophandel, kon niet worden voortgezet, omdat de FOD Justitie oordeelde dat het kon worden gerealiseerd zonder de hulp van de CMRO.

De CMRO blijft ook haar banden met de wetenschappelijke wereld uitbouwen via deelname aan verschillende studiedagen gewijd aan justitie.

Het streven van de CMRO om bevoorrechte contacten met academici te ontwikkelen blijft intact, aangezien de totstandkoming van een duurzame modernisering in overeenstemming met de verwachtingen en behoeften van het terrein uiteraard vereist dat de gerechtelijke actoren ondersteund worden door de wetenschappelijke wereld - die een bevoorrechte waarnemer van het gerechtelijke leven blijft.

De leden van de Commissie hebben zich allemaal voor het merendeel ingeschreven in opleidingsprocessen, zowel als opleider of als begunstigde van de opleiding om een hoog niveau van competenties te behouden.

Tot slot heeft de Commissie ook permanente activiteiten zoals de betrekking van bestuurder in de raad van bestuur van het Instituut voor Gerechtelijke Opleiding of nog de deelname aan de Algemene Raad van de partners van de Rechterlijke Orde. Die punten worden ook verder uitgewerkt in dit verslag.

Sinds de start van haar werkzaamheden is de CMRO overtuigd van het belang van het overbrengen van informatie binnen de hoven en rechtbanken. Daarom heeft de CMRO zich zeer snel voorzien van een website die werd gerealiseerd met de beschikbare middelen. In 2011 hebben wij beslist om onze communicatie te professionaliseren door een totale herziening van de website en door de realisatie van een nieuwe, driemaandelijks nieuwsbrief die elektronisch aan meer dan 1 400 ontvangers wordt gericht. Bovendien

hebben wij ook meer belang gehecht aan de presentatie van onze realisaties, wat zich heeft vertaald in een keuze voor levendige kleuren en een moderne vormgeving. De belangrijkste verslagen worden samengevat en voorgesteld in de vorm van een infoboekje om een betere verspreiding bij ons doelpubliek mogelijk te maken.

DEEL I: ORGANISATIE EN MISSIE

1. ORGANISATIE

1.1. Wettelijke basis

De Commissie werd opgericht in het kader van het Themisplan.

Dit hervormingsplan werd beslist door de Ministerraad van 10 maart 2006, op voorstel van de Minister van Justitie.

De hervormingsnota, resulterend uit een eerste nota van juni 2005 en aangepast als gevolg van overleg met de overheden en de actoren van het gerecht, bevat de grote politieke oriëntaties van deze belangrijke hervorming.

Het plan wil een efficiënte en snelle justitie ter beschikking stellen van de burger, door een reorganisatie van de beheersstructuren van de Rechterlijke Orde.

De voorziene reorganisatie huldigt het principe van de decentralisatie van het beheer ten voordele van de hoven en rechtbanken, zowel op het niveau van de gerechtelijke arrondissementen als op het niveau van de hoven van beroep.

1.2. Samenstelling

1.2.1. Volgens de wet

Artikel 4 en volgende van de wet van 20 juli 2006 regelt de samenstelling van de Commissie.

Art. 4. *De Commissie bestaat uit een voorzitter en een ondervoorzitter die door de Koning worden benoemd bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.*

De voorzitter en de ondervoorzitter behoren tot een verschillende taalrol; het zijn magistraten, de ene van de zetel, de andere van het Openbaar Ministerie.

Ze worden gekozen uit personen die verantwoordelijke functies hebben uitgeoefend met betrekking tot het beheer van de Rechterlijke Orde.

Na drie jaar wisselen zij onderling van ambt. Een driejarig mandaat dat voortijdig wordt beëindigd, wordt voleindigd door een andere persoon die wordt aangewezen op de wijze waarop de te vervangen titularis is aangewezen.

Art. 5. *Naast de voorzitter en de ondervoorzitter telt de Commissie zes leden die door de Koning worden benoemd bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, voor een hernieuwbare termijn van zes jaar.*

Onder deze leden beschikken twee leden over de hoedanigheid van magistraat, de ene van de zetel, de andere van het Openbaar Ministerie; twee hebben de hoedanigheid van lid van het personeel van de Rechterlijke Orde; twee leden zijn ambtenaren van niveau A van een federale overheidsdienst, minstens één van die twee is afkomstig van de Federale Overheidsdienst Justitie.

De Commissie is samengesteld uit een gelijk aantal Nederlandstalige en Franstalige leden.

Alle leden beschikken over een grondige ervaring die nuttig is voor het uitoefenen van de bevoegdheden van de Commissie.

Ze oefenen hun functie voltijds uit.

Art. 6. *De Minister van Justitie ziet erop toe dat de vacante betrekkingen worden bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad. De kandidaatstellingen zijn gericht aan de voorzitter van het directiecomité van de Federale Overheidsdienst Justitie.*

Art. 7. *De voorzitter en de ondervoorzitter oefenen hun functie voltijds uit.*

Zij mogen tijdens hun mandaat geen andere beroepswerkzaamheden verrichten, tenzij zij daartoe door de Minister van Justitie gemachtigd zijn.

De voorzitter, de ondervoorzitter en de twee leden-magistraten worden voor deze opdracht van rechtswege door hun rechtscollege gedetacheerd.

Art. 9. *De Commissie beschikt over een secretariaat dat is samengesteld uit vier personen en dat geleid wordt door een diensthoofd, die door de Koning worden aangewezen voor een hernieuwbaar mandaat van zes jaar.*

Het K.B. van 23 maart 2007 geeft meer toelichting over de personeelsformatie:

Art. 2. *De personeelsformatie van het secretariaat van de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde, wordt vastgesteld als volgt:*

*1 hoofd van dienst, van niveau B of C;
3 assistenten, van niveau C.*

Het secretariaat telt evenveel Nederlandstalige als Franstalige personeelsleden.

Art. 4. *Om aangewezen te kunnen worden tot de betrekkingen bedoeld in artikel 2, moet de kandidaat:*

a) houder zijn van een diploma of een studiegetuigschrift dat overeenkomt met het te verlenen niveau;

b) of bekleed zijn met een graad van het te verlenen niveau.

De kandidaat moet een beroepservaring van minstens tien jaar hebben in het federaal administratief openbaar ambt zoals bepaald in artikel 1 van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken of bij een dienst die de Rechterlijke Macht terzijde staat.

Om aangewezen te worden tot de betrekking van hoofd van dienst, moet de kandidaat een beroepservaring hebben van minstens vijftien jaar in het federaal administratief openbaar ambt, zoals bepaald in artikel 1 van de wet van 22 juli 1993 houdende bepaalde maatregelen inzake ambtenarenzaken of een dienst die de Rechterlijke Macht terzijde staan.

1.2.2. In de praktijk

De Commissie bestaat uit acht leden, zowel komende vanuit de magistratuur (zetel en Openbaar Ministerie) als van daarbuiten. De leden hebben een hernieuwbaar mandaat van zes jaar.

Bij K.B. van 30 januari 2007 werden de leden van de Commissie benoemd.

Op dat ogenblik werd de Commissie voorgezeten door Jean-Paul Janssens (Franstalig) en Eric Beaucourt (Nederlandstalig) die respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter waren voor de drie eerste jaren van hun mandaat; nadien wisselden zij van ambt.

De andere leden van de Commissie zijn Monique Beuken (Franstalig), Claudy Delaunoy (Franstalig), Xavier De Riemaecker (Franstalig), Patrick Meulepas (Nederlandstalig), Freddy Troch (Nederlandstalig) en Linda Van de Moortel (Nederlandstalig).

De voorzitter van de Commissie is aangewezen als magistraat-projectleider "Werklastmeting". Daardoor is hij vanaf 1 januari 2010 verantwoordelijk voor het Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting. Als compensatie werd aan de Commissie vanaf 1 juli 2010 een ambtenaar ter beschikking gesteld; op die manier werd Virginie Van Holme (Franstalig) aan het team toegevoegd. Bovendien is het vanaf 1 september 2010 versterkt met An Spegelaere (Nederlandstalig). Het budget hiervoor is gebaseerd op twee posten (niveau C en D) in de personeelsformatie van de Commissie die sinds 2007 nog niet waren ingevuld.

Eric BEAUCOURT en Freddy TROCH zijn in ruste gesteld tijdens de periode die betrekking heeft op het huidig jaarverslag; respectievelijk 1 september 2011 en 1 mei 2011.

Claudy DELAUNOY heeft uit zichzelf de CMRO verlaten op 1 juni 2011.

Sedert 1 september 2011 oefent Jean-Paul JANSSENS bovenop zijn functie van ondervoorzitter ook de functie van voorzitter van de Commissie Modernisering uit.

De Commissie wordt administratief ondersteund door een secretariaat, bestaande uit Diane Bial (leiding) en Andy Van Impe (assistent).

Bij K.B. van 23 maart 2007 werd het statuut van de personeelsleden bepaald.

Hierna wordt kort een toelichting gegeven over ieder lid van de Commissie en het secretariaat (alfabetisch).

Eric Beaucourt

Begon zijn loopbaan als advocaat, om vervolgens voor de magistratuur te kiezen, waar hij een ruime ervaring opdeed in verschillende instanties: parket, rechtbank van eerste aanleg (als rechter, onderzoeksrechter, voorzitter) en hof van beroep (raadsheer en magistraat-coördinator). Heeft een bijzondere interesse voor management en informatica en volgde daartoe verschillende opleidingen. Lid van de Commissie sinds 1 maart 2007. Vanaf 1 januari 2010 oefent hij de functie uit van Voorzitter. Sedert 1 januari 2010 cumuleert hij deze functie met die van magistraat-projectleider en verantwoordelijke voor het Vast Bureau Statistiek en Werklastmeting.

Is op 1 september 2011 in ruste gesteld.

Monique Beuken

Juriste en criminologe, met een diploma overheidsmanagement. Was aanvankelijk onderzoekster op het terrein van de gerechtelijke statistieken, en bracht vervolgens meerdere jaren door op de Dienst voor het Strafrechtelijk Beleid, tot wanneer zij de leiding

van het secretariaat van het College van Procureurs-generaal ging vervoegen. Tenslotte werd zij op het kabinet Justitie belast met de dossiers i.v.m. de modernisering van de Rechterlijke Orde. Zij is lid vanaf 1 maart 2007.

Claudy Delaunoy

Aanvankelijk contractueel bediende op het parket-generaal te Brussel. Bekleedde nadien achtereenvolgens de functies van bediende, opsteller, adjunct-secretaris en secretaris op het parket van de Procureur des Konings. Werd belast met de leiding van een administratieve sectie, de opleiding van het personeel en de verbetering van administratieve processen. Werd tenslotte benoemd tot secretaris-hoofd van dienst op het federaal parket en leidde er het opstarten van de secretariaten en de interne organisatie. Hij is lid vanaf 1 maart 2007.

Heeft de Commissie Modernisering verlaten op 1 juni 2011.

Xavier De Riemaeker

Advocaat, gerechtelijk stagiair en substituut van de procureur des Konings gedurende acht jaar. Vervolgens elf jaar raadsheer bij het hof van beroep (burgerlijke en handelsgeschillen) en negen jaar advocaat-generaal bij het Hof van Cassatie. Voor twee en een half jaar gedetacheerd naar de Hoge raad voor de Justitie, deels ook in de hoedanigheid van voorzitter van de HRJ en van haar advies- en onderzoeksCommissie. Specialist inzake interne audit en beheerscontrole. Hij is lid vanaf 1 maart 2007.

Jean-Paul Janssens

Na een begin van loopbaan in de privé sector (sociaal domein), ging hij de kant op van de gerechtelijke wereld, eerst de advocatuur en vervolgens de staande magistratuur (arbeidsauditoraat). In deze laatste hoedanigheid werd hij in eerste instantie naar een Ministerieel kabinet Tewerkstelling en Sociaal Overleg gedetacheerd, nadien naar een kabinet Justitie, waar hij alle dossiers i.v.m. de Rechterlijke Orde en haar modernisering behandelde. Tegelijkertijd was hij ook actief als assistent aan de universiteit. Hij was voorzitter van de Commissie vanaf 1 maart 2007 tot 28 februari 2010. Vanaf 1 maart 2010 is hij ondervoorzitter.

Patrick Meulepas

Psycholoog, criminoloog en licentiaat in overheidsmanagement en bestuurskunde. Voerde gedurende 20 jaar consultancy-opdrachten uit voor o.a. de Belgische overheid, de Europese Unie en de Wereldbank: modernisering, reorganisatie, modellen voor personeelsbehoeftenbepaling (o.a. strafinrichtingen en parketten). Opleider interne controle, beheerscontrole en prestatiemeting. Hij is lid vanaf 1 maart 2007.

An Spegelaere

Psycholoog. Heeft tijdens de 15 jaar dat ze voor de overheid werkt een ruime en gevarieerde ervaring opgedaan bij het Ministerie van Volksgezondheid en het Federaal Wetenschapsbeleid in o.a: begeleiding van onderzoeksprojecten, personeelsbeheer, opstellen van personeelsplan en beheren van personeelsenveloppe, lokale projectleider voor de invoering van nieuwe informaticatoepassingen binnen het domein van de Human Resources. Tevens is ze ook al 15 jaar lesgever in het hoger volwassenenonderwijs.

Freddy Troch

Is licentiaat in de rechten en de criminologie. Begon zijn loopbaan aan de balie te Dendermonde als advocaatstagiair, om daarna onmiddellijk voor de magistratuur te kiezen, waar hij een ruime ervaring opdeed bij het parket (als substituut-procureur des Konings) en de rechtbank van eerste aanleg (als rechter, beslagrechter, onderzoeksrechter, persrechter, ondervoorzitter en waarnemend voorzitter van de rechtbank). Op basis van deze ervaring werkte hij mee aan voorstellen i.v.m. vervolging, berechting en magistratuur. Was tevens gedurende een zevental jaren voorzitter van het Vast Comité van Toezicht op de Politiediensten (Comité P). Was ten tijde van de politiehervorming lid van de Commissie voor een Efficiëntere Politiestructuur. Volgde een managementopleiding. Hij is lid vanaf 1 mei 2009.

Is op 1 mei 2011 in ruste gesteld.

Linda Van de Moortel

Jurist en sociaal assistent. Acht jaar werkzaam als advocaat, om vervolgens benoemd te worden tot referendaris bij het hof van beroep en als dusdanig gedelegeerd naar de FOD Justitie, waar zij heeft meegewerkt aan het uitwerken van de reglementering inzake de modernisering van de Rechterlijke Orde (rechterlijke organisatie, gerechtspersoneel, gerechtelijke stagiairs en magistraten, opleidingscommissie, opleidingsinstituut, enz.). Zij is lid vanaf 1 maart 2007.

Virginie Vanholme

Zij is haar loopbaan gestart als licentiate in de Journalistiek en Communicatie in de privé-sector (marketing en communicatie). Vervolgens heeft zij zich georiënteerd op de overheidscommunicatie. Zij heeft een korte tijd gewerkt bij de Kanselarij van de Eerste Minister. Nadien was zij gedurende meer dan tien jaar werkzaam als verantwoordelijke voor de interne en externe communicatie van de FOD Justitie. Zij is gedetacheerd naar de Commissie vanaf juli 2010.

Diane Bial

Begon haar loopbaan als contractueel bediende op het parket van de procureur des Konings te Brussel, om nadien benoemd te worden als bediende en vervolgens als opsteller op een arbeidsauditoraat. Gedurende twee regeringstermijnen was zij gedetacheerd op Ministeriële kabinetten (Tewerkstelling, Justitie), waar zij het secretariaat verzekerde van adviseurs, adjunct-directeurs en directeurs. Op een van deze kabinetten stond zij ook in voor de opleiding van het personeel.

Andy Van Impe

Startte in 1994 als contractueel bediende bij de politierechtbank te Brussel, waar hij 7 jaar heeft gewerkt op de correctionele griffie. Werd in 2001 benoemd tot opsteller bij het hof van beroep te Gent. Doorliep verschillende diensten op de correctionele griffie en gaf ook bijstand aan de griffiers van de kamer van inbeschuldigingstelling en het secretariaat van de Eerste Voorzitter.

1.3. Werkingsmiddelen

1.3.1. Financiële middelen

Artikel 9 van de wet van 20 juli 2006 bepaalt dat de Federale Overheidsdienst (FOD) Justitie de noodzakelijke materiële middelen ter beschikking stelt van de Commissie en haar secretariaat voor de uitoefening van haar opdrachten.

Volgens artikel 2 van dezelfde wet worden de kredieten die vereist zijn voor de oprichting en de werking van de Commissie ingeschreven op de begroting van de Federale Overheidsdienst Justitie.

In 2011 werd de Commissie, zoals sinds de oprichting ervan, gecrediteerd met een budget van 4 400 euro voor de werking ervan. Dat budget is onderverdeeld in twee categorieën: 'kleine uitgaven' en 'werkvergaderingen'. Het werd zuinig beheerd. Aan het einde van het boekjaar had het budget dan ook een positief saldo van meer dan 2 000 euro.

De kosten kunnen als volgt worden ingedeeld: 864,20 euro werd gebruikt voor de organisatie en het houden van werkvergaderingen in of buiten de lokalen van de CMRO en 1 385,65 euro werd uitgegeven als 'kleine uitgaven'. Die rubriek dekt de kosten in verband met de aankoop van klein materiaal en bureaubenodigheden, alsook de aankoop van nuttige publicaties en werken voor de werkzaamheden van de Commissie.

Verplaatsingen:

In het kader van de projecten die worden gevolgd door de leden van de Commissie, moeten zeer veel verplaatsingen worden gedaan in de verschillende rechtsgebieden van het Koninkrijk. Het gebruik van het minst dure vervoermiddel wordt altijd verkozen. Dit houdt in dat verschillende collega's die naar eenzelfde plaats gaan, moeten kiezen voor carpooling. Voor verplaatsingen die alleen gebeuren, wordt echter vooral het openbaar vervoer gebruikt. In de loop van 2011 hebben de leden van de CMRO bijna 12 000 kilometer afgelegd en zij hebben een dertigtal verplaatsingen heen-en-terug uitgevoerd met het openbaar vervoer (NMBS).

2. MISSIE, WAARDEN EN DOELSTELLINGEN

2.1. Missie en waarden

Zoals hierboven al vermeld, was één van de eerste activiteiten van de Commissie het uitklaren van haar missie en visie. Uiteindelijk kwam zij tot volgende bepaling:

Samen met alle betrokken actoren wil de Commissie bijdragen aan de ontwikkeling van een moderne Rechterlijke Orde die aangepast is aan een snel evoluerende samenleving.

Een **moderne Rechterlijke Orde** voldoet in deze visie aan volgende criteria:

- beantwoorden aan de noden van de samenleving;
- beschikken over een grote autonomie in het beheer van haar middelen;
- bereid zijn om verantwoordelijkheid op te nemen en te dragen voor het vervullen van de haar toebedeelde opdrachten en doelstellingen;
- transparant werken;
- afleggen van rekenschap over haar werking, in het bijzonder inzake haar doelmatigheid (= wat voortgebracht wordt, beantwoordt aan de criteria van productiviteit en zuinigheid) en doeltreffendheid (= wat voortgebracht wordt, beantwoordt beter dan welk ander alternatief aan wat men ermee wil bereiken);
- gekenmerkt worden door leden die fier (kunnen) zijn deel uit te maken van deze belangrijke actor in de openbare dienstverlening;
- nemen van rechterlijke beslissingen in alle onafhankelijkheid;
- beschikken over de middelen (geschikte personen, methoden, structuren, materieel) om het bovenstaande te realiseren.

Met **alle betrokken actoren** bedoelt de Commissie in het bijzonder:

- **De Rechterlijke Orde** (magistraten en gerechtspersoneel): zij vormt een primaire bron van input (vaststellingen, voorstellen, initiatieven op het terrein) en het onderwerp van de output van de Commissie.
- **De Algemene Raad van de Partners van de R(echterlijke)O(rde)**, evenals de bestaande officiële of officieuze beslissing- en overlegkanalen van zetel, openbaar Ministerie en gerechtspersoneel.
- **De Hoge Raad voor de Justitie (= HRJ)** die van de Commissie ontwerpen van projecten en activiteitenverslagen ontvangt. Voor de Commissie is deze instantie een partner in het streven naar de gemeenschappelijke doelstelling van een modern functionerende Rechterlijke Orde.
- **Het Parlement en de Minister van Justitie:** zij zijn de bestemmelingen van concrete voorstellen van de Commissie evenals van haar jaarlijks activiteitenverslag. De bespreking van en feedback op deze voorstellen en verslagen kan voor de Commissie een belangrijke bron van inbreng en steun zijn.
- **Elk lid van de samenleving:** of het nu als rechtzoekende en/of als belastingbetaler is, elk lid van de samenleving heeft recht op een goed werkend gerechtelijk apparaat. Ofschoon de Commissie geen direct aanspreekpunt is voor de maatschappij, is wat de samenleving als voornaamste belanghebbende van de Rechterlijke Orde aan openbare dienstverlening mag verwachten, wel de leidraad bij de acties van de Commissie.
- **Het departement Justitie:** dit behelst zowel de Federale Overheidsdienst (FOD) Justitie als een aantal andere organen. Binnen de FOD hebben moderniseringsacties vooral implicaties voor het Directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie, als ondersteuningsentiteit voor de Rechterlijke Orde. Het functioneren van de Rechterlijke Orde beïnvloedt anderzijds ook de werking van de FOD als geheel. Andere organen van het departement, zoals de Dienst van het Strafrechterlijk Beleid en het Nationaal Instituut voor de Criminalistiek en Criminologie, zijn elk op hun terrein belangrijke expertisebronnen en actoren.
- **Diverse “stakeholders”:** de modernisering van de Rechterlijke Orde zal hoe dan ook implicaties hebben voor verschillende **belanghebbenden van de Rechterlijke Orde**, zoals de advocatuur, de notarissen, de gerechtsdeurwaarders, de politie,...
- **Expertisecentra:** het betreft andere dan eerder genoemde deskundigen, op diverse expertisegebieden: instellingen voor wetenschappelijk onderzoek, overheidsinstanties als het Rekenhof, de Inspectie van Financiën, de Federale overheidsdiensten B&B (Budget- en Beheerscontrole) en P&O (Personeel en Organisatie), de Regie der gebouwen, ...

2.2. Doelstellingen

Artikel 3 van de wet van 20 juli 2006 voorziet volgende opdrachten voor de Commissie:

Art. 3. § 1. *De Commissie is belast met elke actie die de modernisering van het beheer van de Rechterlijke Orde tot doel heeft.*

Met het oog hierop waakt zij er met name over:

1° een algemene reflectie te leiden over de modernisering van het beheer van de Rechterlijke Orde;

2° een reflectie te organiseren en te leiden over de structuren van de beheersorganen van de rechterlijke macht en de gerechtelijke ambten;

3° projecten uit te werken voor de harmonisering, de verbetering en de modernisering van het beheer van de Rechterlijke Orde;

4° experimentele projecten uit te denken inzake het beheer van de Rechterlijke Orde die op het federale of lokale niveau worden uitgewerkt en de ontwikkeling hiervan te ondersteunen;

5° de experimenten te begeleiden van bevoegdheidsoverdrachten naar de rechtscolleges in het kader van een administratieve decentralisering;

6° een methodologische ondersteuning te bieden aan de uitvoering van de experimentele projecten inzake het beheer van de Rechterlijke Orde;

7° methodes voor te stellen om het gebruik van de middelen te optimaliseren die bestemd zijn voor de werking van het gerechtelijk apparaat;

8° een netwerk op te richten en te leiden voor de uitwisseling van inlichtingen tussen de centrale administratie van de Federale Overheidsdienst Justitie en de korpschefs.

§ 2. De Federale Overheidsdienst Justitie stelt alle informatie die nodig is voor het uitvoeren van haar opdrachten ter beschikking van de Commissie.

§ 3. Alle overeenkomstig § 1 door de Commissie uitgebrachte projecten worden voor advies voorgelegd aan de Hoge Raad voor de Justitie.

Uitgaande van het “Mission Statement” en de visie op een moderne Rechterlijke Orde, zijn de **operationele doelstellingen** van de Commissie gericht op het **moderniseren van het beheer van de Rechterlijke Orde, door deze laatste te ondersteunen**.

De Commissie stelt zich in dit kader volgende doelstellingen:

- bijdragen tot de verdeling en het optimaal gebruik van de middelen van de Rechterlijke Orde;
- bijdragen tot de verbetering van de gerechtelijke en administratieve processen;
- bijdragen tot de verbetering van de gerechtelijke en administratieve structuren;
- bijdragen tot meer transparantie in de werking van de Rechterlijke Orde.

Daarnaast heeft de Commissie ook een aantal (interne) doelstellingen, gericht op de eigen ontwikkeling (van middelen, communicatie, netwerken,...).

Hoe elk van deze doelstellingen vertaald is of wordt in concrete projecten, wordt uitgelegd onder punt 3 “Projecten”.

2.3. Werkwijze

Dit gedeelte van het verslag legt uit voor welke benadering de Commissie heeft geopteerd en waarom.

Er wordt ingegaan op de onderliggende waarden. Centraal staat de projectmatige aanpak. Tenslotte wordt ook de "partnerschapsovereenkomst" besproken, als middel om de verwachtingen en engagements van de bij een project betrokken actoren te verduidelijken.

2.3.1. Benadering

De Commissie is ervan overtuigd dat zowel buiten als binnen de Rechterlijke Orde heel wat ideeën en initiatieven bestaan omtrent de modernisering ervan.

Het is eveneens de mening van de Commissie dat de slaagkansen van hervormingen recht evenredig zijn met de betrokkenheid, bereidheid en innerlijke overtuiging van de gefundeerdheid van de mensen op het terrein.

Daarom heeft de Commissie voor een benadering gekozen die gaat in de richting van:

- het oprichten van netwerken;
- het begeleiden van plaatselijke initiatieven;
- het uitwerken en ter beschikking stellen van instrumenten die mensen op het terrein kunnen helpen hun doelstellingen te realiseren;
- het opstarten en opvolgen van pilootprojecten;
- het reflecteren over conceptuele vraagstukken;
- het in voorstellen gieten van ideeën of initiatieven die leven op het terrein.

De aanpak van de Commissie wordt eerder gekenmerkt door werkwoorden als "creëren", "initiëren", "bevorderen", "bemiddelen", dan door de werkwoorden "opleggen", "leiden" of "controleren".

De Commissie is dan ook niet te zien als een controle- of audit-orgaan (hiervoor bestaan andere instanties zoals de Hoge Raad voor de Justitie) maar vervult eerder de rol van consultant, die eventueel wel instrumenten kan ontwikkelen die kunnen gehanteerd worden in het kader van een audit of die een (door derden) geauditeerde kan adviseren om te voldoen aan de eisen of verwachtingen van de auditor. In dergelijke gevallen zal een nauwe samenwerking tussen de Hoge Raad en de Commissie aangewezen zijn: het vermijdt dat de door de HRJ geauditeerde en de door de Commissie geadviseerde instantie met verschillende referentiekaders geconfronteerd, verschillende keren dezelfde uitleg moet doen maar via andere vragenlijsten, interviews (de Commissie zal waakzaam zijn op dit niveau).

2.3.2. Waarden

In het waarde kader van de Commissie staat de notie "openbare dienst" centraal; zij vormt een leidraad bij al haar werkzaamheden.

Verder wordt veel belang gehecht aan de onafhankelijkheid, niet alleen van rechterlijke beslissingen, maar ook van de werking van de Commissie. Deze onafhankelijkheid is niet alleen van budgettaire aard, maar heeft vooral betrekking op het denken en handelen.

Onafhankelijkheid is daarbij niet in contradictie met het afleggen van rekenschap. Zo waakt de Commissie over haar eigen doelmatigheid en doeltreffendheid en legt zij hierover rekenschap af aan de daarvoor bij wet aangewezen instanties. De Commissie meent tenslotte ook dat zij een voorbeeldfunctie heeft te vervullen en dat zijzelf moet uitdragen wat men ook van een moderne Rechterlijke Orde inzake doelmatigheid, doeltreffendheid, transparantie e.d. mag verwachten.

2.3.3. Projectmatige aanpak

Het merendeel van de activiteiten van de Commissie zijn van projectmatige aard.

Net als bij traditionele werkingsprocessen gaat het bij projecten om een geheel van activiteiten die gericht zijn op het bereiken van een bepaald resultaat ("producten"). Bij klassieke processen gaat het echter om dagdagelijkse activiteiten die continu worden verricht om de missie van de organisatie te verwezenlijken. Bij projecten daarentegen betreft het eenmalige operaties die beperkt zijn in de tijd en gericht zijn op verandering.

Ofschoon elk project zijn eigen karakteristieken heeft, zullen doorgaans een aantal stappen steeds terugkomen:

- voorbereidende fase;
- terreinwerk;
- rapportering;
- opvolging.

2.3.4. Partnerschapsovereenkomst

Een aanpak per project impliceert dat men zich bij de start of het overwegen van elk project een aantal vragen zal stellen:

- Wat is de bedoeling, m.a.w. wat wil men met het project bereiken? En daarmee verwant ook de vraag: past deze bedoeling wel in de doelstellingen en opdrachten van de Commissie?
- Wat dient het project aan concrete producten voort te brengen (m.a.w. wat zijn de deliverables)?
- Wie zijn de verschillende bij het project betrokken actoren, o.a. in termen van opdrachtgever, begunstigde, gebruiker, voorwerp, partner?

Met “opdrachtgever” wordt de persoon of instantie bedoeld die bij de Commissie komt aankloppen met een opdracht of die er door de Commissie van overtuigd wordt dat zij (instantie, persoon) er baat bij heeft dat een project gerealiseerd wordt. De opdrachtgever is de eigenlijke klant van de Commissie. Moest de Commissie een organisatie met winstbejag zijn, dan zou het de opdrachtgever zijn die zou betalen voor de geleverde diensten. Met “gebruiker” wordt de persoon of instantie bedoeld die de uit het project voortkomende producten zal hanteren. Met “voorwerp” wordt de persoon of instantie bedoeld die de gevolgen ondergaat van het feit dat de uit het project voortkomende producten worden gebruikt. Met “partner” wordt de persoon of instantie bedoeld die samen met de Commissie de eindproducten voortbrengt.

In de realiteit kunnen meerdere van deze rollen samenvallen: opdrachtgever kan ook gebruiker zijn e.d.

- Wat zijn de verwachtingen van elk van deze actoren?

Deze vraag is vanzelfsprekend voor de opdrachtgever, maar geldt evengoed voor elk van de andere actoren. De vraag dient gesteld in termen van realistisch en onrealistisch (in de zin van "daar kan de Commissie geen antwoord op bieden") en behelst zowel positieve (hoop, perspectief voor de actor om eigen doelstellingen te realiseren) als negatieve (vrees voor eigen positie of dwarsbomen van eigen doelstellingen) elementen.

- Wat zijn de nodige middelen en randvoorwaarden opdat het project tot het gewenste resultaat zou leiden?

Dit is deels gerelateerd aan de verwachtingen van de actoren (hoe kan vrees of wantrouwen worden weggenomen) maar slaat ook op de materiële noden (en daaraan verbonden de vraag wie deze middelen kan bezorgen of bekostigen).

- In welke stappen dient gewerkt te worden?

Als een project meer dan een half jaar overschrijdt, vergroot het risico op vervaging van doelstellingen, "moeheid" en verwaarlozing. Daarom is het beter dat wat niet binnen de zes maanden kan worden gerealiseerd op te splitsen in deelprojecten die wel een kortere uitvoeringstermijn hebben. Bovendien is het ook nuttig om elk project hoe dan ook op te splitsen in een aantal fasen (elk met een eigen uitvoeringstermijn) om het beheersbaar te maken of te houden. Op de voor elk project karakteristieke stadia kunnen veelal ook de klassieke fasen die eigen zijn aan elk project geënt worden: voorbereiding (afbakenen van onderzoeksdomein, doelstellingen, terreinverkenning, sensibilisering), veldwerk (inzameling, analyse, verwerking en validatie van gegevens), rapportering, opvolging (cf. infra).

- Wanneer dient wat aan wie gecommuniceerd te worden en waar ligt de grens tussen openheid en confidentialiteit?

Het beantwoorden aan (één) van de verwachtingen van de betrokkenen en het bewerkstelligen van de randvoorwaarden zal onvermijdelijk leiden tot de vragen naar communicatie. Een evenwicht zal moeten gevonden worden tussen openheid (inzake onderzoeksdoelstellingen, aanpak, resultaten, besluiten) en vertrouwelijkheid waar het op individuele gegevens of zelfs herkenbaarheid van diensten aankomt.

Het antwoord op elk van deze vragen dient samen met de bij het project betrokken actoren te worden gevonden en vindt best zijn weerslag in een geschreven document: de partnerschapsovereenkomst.

Een degelijk opgestelde partnerschapsovereenkomst zal dus een leidraad zijn bij het verloop van het project.

DEEL II : ACTIVITEITEN

3. PROJECTEN

In tegenstelling tot de voorgaande jaren worden de projecten van de Commissie niet langer voorgesteld per categorie en volgens de doelstellingen voortvloeiend uit de opdracht, maar per thema :

- Financiën
- Personeel
- Communicatie
- Beheersinstrumenten
- Organisatie
- Werkinstrumenten

Deze voorstelling zal eveneens terug te vinden zijn in de vernieuwde website van de Commissie; er wordt een meer begrijpelijke, gangbare taal gehanteerd.

De vermelde stand van zaken en de termijnen zijn voor wijzigingen vatbaar, rekening houdend met de beschikbaarheid van actoren, de prioriteiten van de Commissie.

Wat hierna volgt heeft betrekking op de projecten die gerealiseerd zijn of worden. Niet alle voorstellen of aanvragen zijn realiseerbaar, bijvoorbeeld wegens onvoldoende beschikbaarheid of relevantie.

Er wordt evenwel aanzienlijk veel tijd besteed aan de studie van de haalbaarheid en aan overleg.

Daarnaast heeft de Commissie beslist zelf in te staan voor het merendeel van het vertaalwerk dat inherent is aan de projecten, hetgeen snelheid en een vlottere kwaliteitscontrole als voornaamste voordelen inhoudt. Voor het overige geniet de Commissie efficiënte ondersteuning vanwege de FOD Justitie.

De lezer wordt erop attent gemaakt dat er voor zijn leesgemak zo weinig mogelijk verwezen wordt naar het voorgaande activiteitenverslag. Voor bepaalde projecten werd de beschrijving zelfs gewoon overgenomen.

3.1. Projecten i.v.m. het gebruik van middelen

3.1.1. De gerechtskosten in strafzaken

In de vorige activiteitenverslagen werd uitvoerig verwezen naar het protocol dat op 30 juni 2009 werd ondertekend met de Minister van Justitie en de FOD Justitie.

De nagestreefde doelstellingen in het kader van dit partnerschap bestaan erin de hoge uitgaven inzake gerechtskosten in te dijken, deze uitgaven beter te beheersen en tegelijkertijd een beter zicht op deze uitgaven te waarborgen.

Verschillende actieterreinen werden in aanmerking genomen:

- de actoren informeren en sensibiliseren, en meewerken aan een beroepsopleiding;
- een bepaald aantal acties voorstellen met het oog op de verbetering van de uitgavenketen.

In het kader van het **eerste type actie** waren de activiteiten van het team 'gerechtskosten' voornamelijk toegespitst op de beroepsopleiding. Dankzij de beschikbaarheid van de leiding van het Instituut voor gerechtelijke opleiding was het vanaf 2011 mogelijk om een beroepsopleiding op touw te zetten voor de magistraten, voor de gerechtelijke stagiairs, alsook voor het personeel van de griffies en de parketsecretariaten. De opleiding werd op gedecentraliseerde wijze in alle rechtsgebieden georganiseerd en heeft een ontegensprekelijk succes gekend aangezien meer dan 300 personen eraan hebben deelgenomen. De opleiding werd, net als de sensibiliseringsdagen, opgezet in samenwerking met de FOD Justitie, de federale politie, het Centraal Orgaan voor de Inbeslagneming en de Verbeurdverklaring, de Commissie voor de gerechtskosten, de CMRO, alsook met de referentiemagistraten 'gerechtskosten'.

De opleiding werd georganiseerd te: Antwerpen, Bergen, Brussel, Gent, Luik en Tongeren. Door de positieve evaluatie van de opleiding heeft het Instituut voor gerechtelijke opleiding in overeenstemming met alle partners een nieuwe opleidingssessie voorgesteld, meer gericht op de praktijk. De FOD Financiën werkt hieraan zodat alle vragen rond de verkoop van in beslag genomen goederen en de nog sterk miskende werking van de Fin shop kunnen behandeld worden.

Nog steeds in het kader van deze werkpiste rond de bewustmaking van de gerechtelijke actoren, heeft de Commissie er over gewaakt dat de referentiemagistraten konden beschikken over geactualiseerde documentatie inzake tarieven, ministeriële circulaire's en parlementaire vragen; kortom alle soorten documenten nuttig voor de uitoefening van de opdracht. Alle documentatie bevindt zich gerangschikt in een informaticatoepassing KnowledgeTree.

De **andere werkpiste** betreft de processen die worden toegepast in de griffies en de secretariaten voor de behandeling van financiële stukken. De Commissie heeft meerdere initiatieven genomen:

- onderzoeken in de griffies en in de parketten;
- analyse van strafvonnissen;
- peiling in de griffies en in de parketten.

Dankzij deze drie soorten actie was de Commissie in staat om aanbevelingen en suggesties te formuleren voor de Minister van Justitie om het beheer van de gerechtskosten te professionaliseren. In november 2011 werd de Minister een verslag voorgelegd en werd er gezorgd voor een wijde verspreiding bij de gerechtelijke actoren.

Onderzoeken in de griffies en in de parketten

Hoe worden de gerechtskosten verwerkt, hoe worden de financiële stukken verzameld, welke controle wordt uitgevoerd, wie controleert wat, wat is de rol van de magistraten, enz.?

Dit is een reeks vragen waarop de Commissie heeft getracht een antwoord te vinden door bezoeken op het terrein. Zo werden de griffies en de parketten van Brussel, Charleroi, Dendermonde, Gent, Kortrijk, Mechelen en Tongeren bezocht. De diversiteit van de werkmethoden kon worden vastgesteld: de enen werkten nog met handgeschreven lijsten, de anderen hadden elektronische bestanden op punt gezet om meer transparantie van de administratieve follow-up te bekomen. De compartimentering van de taken tussen griffies en parketten is erg (te) hermetisch.

Deze bezoeken vormden ook de gelegenheid om de bezwaren, de verwachtingen en de suggesties van de actoren op het terrein te horen met betrekking tot het beheer van de gerechtskosten.

Analyse van strafvonnissen

De Commissie heeft in haar verslag 2010 dat gewijd is aan de uitgaven van 2009 gewezen op het gebrek aan return op het vlak van invordering vanwege de FOD Financiën. Dit departement dat met de invordering is belast, kan dit enkel doen op basis van een vonnis dat een persoon veroordeelt tot terugbetaling van de gerechtskosten.

De Commissie achtte het nodig om de situatie op het tijdstip van het vonnis te analyseren. Hoe gaat dit in zijn werk? Gaat het om effectieve veroordelingen? Wat zijn de vaakst voorkomende kosten? Enz.

Negen rechtbanken van eerste aanleg werden geselecteerd (Bergen, Brussel, Charleroi, Dendermonde, Dinant, Gent, Leuven, Mechelen en Nijvel), alsook twee hoven van beroep (Bergen en Brussel). Maart 2010 werd gekozen als referentiemaand. 1 179 definitieve strafrechtelijke beslissingen en de dossiers die erbij horen, werden geanalyseerd vanuit het standpunt van de gerechtskosten. Deze analyse levert een massa interessante informatie op en werd gebruikt voor het formuleren van aan te brengen wijzigingen in de werkprocessen. Wij hebben die oefening herhaald in twee rechtbanken - Charleroi en Leuven - door de vonnissen die in de loop van maart 2011 zijn geweest, te analyseren. Wij wilden een maatstaf voor vergelijking hebben. De basistendenzen zijn dezelfde en wij zijn nog steeds

heel verbaasd over hoe weinig kosten en facturen aanwezig zijn in de dossiers, voornamelijk inzake de telefonie en DNA. Er heerst een beetje overal een grote administratieve wanorde: geen systematische classificatie, geen systematisering, de facturen die na het vonnis worden opgesteld, worden niet aan de feitenrechter voorgelegd...

Peiling in de griffies en in de parketten

Het laatste initiatief dat de Commissie heeft genomen in samenwerking met de FOD Justitie: een peiling in alle griffies van de rechtbanken van eerste aanleg en van de politierechtbanken, in de hoven van beroep, alsook in de parketten van de procureur des Konings. Een zeer uitgebreide vragenlijst werd hen toegezonden in februari 2011. De deelname aan de peiling was uitzonderlijk (meer dan 95 %!). De verstrekte antwoorden werden gebruikt in ons verslag 'processen' o.a. om de werkmethoden te standaardiseren. Het werk is enorm aangezien de handelwijzen zeer divers zijn.

De FOD Justitie heeft de beslissing genomen om een nieuwe informaticatoepassing in te voeren – vanaf 1 januari 2012 – die de eenmaking van de werkprocessen moet vereenvoudigen. Op het tijdstip dat wij dit verslag opstellen, vernemen wij dat het gebruik ervan nog niet algemeen is. In de pilotsites heeft het gebruik van die software geleid tot aanzienlijke vertragingen in de verwerking van facturen; meerdere duizenden facturen werden verwerkt met ontoelaatbare vertragingen.

In juni 2011 heeft de Commissie de vierde editie van het verslag over de gerechtskosten dat gewijd is aan de uitgaven van 2010, bekendgemaakt. Dit verslag is per e-mail ruim verspreid onder alle gerechtelijke actoren, politieke en administratieve leidinggevenden. Er werd ook een persconferentie georganiseerd die in het teken stond van de bezorgdheid, zulks nog steeds met het oog op de sensibilisering van de verantwoordelijke personen betrokken bij het beheer van de gerechtskosten.

Bij deze gelegenheid betreurde de Commissie nogmaals de afwezigheid van een duidelijke, bijgewerkte en aan de hedendaagse werkelijkheid aangepaste regelgeving. Bijna een jaar later is de situatie nog geen millimeter vooruitgegaan! De periode van lopende zaken, die afliep op 6 december 2011, was werkelijk nadelig voor het goede beheer van de kosten. Het project 'gerechtskosten' wordt voortgezet in de loop van het jaar en een nieuw verslag met betrekking tot de uitgaven werd gepubliceerd in mei 2012.

In de loop van het voorbije jaar heeft de Commissie het terrein verkend en interessante contacten aangeknoopt met het College van procureurs-generaal alsook met het NICC in verband met de genetische tests. Bovendien werd beslist om een studiedag te organiseren met het NICC: 'Een nieuwe kijk op de gerechtskosten'. Deze studiedag vond plaats op 9 maart 2012 in de lokalen van het Huis der parlementsleden. Dit was een succes omdat meer dan 100 personen op de uitnodiging zijn ingegaan en de Minister van Justitie met haar aanwezigheid en een toespraak het evenement luister bijgezet heeft. De verslagen van die dag zijn beschikbaar op de website van de CMRO.

Sinds het begin van de werkzaamheden van de Commissie pleiten wij voor het gebruik van een enkele beheerssoftware die gemeenschappelijk is voor alle gerechtelijke diensten, veeleer in de vorm van een webapplicatie. Die tool zou de mogelijkheid bieden om zeer snel orde te scheppen in een zeer chaotisch beheer. Het is moeilijk te begrijpen waarom dat niet gebeurt. In maart 2012 hebben de Rechterlijke Orde, de FOD Justitie en de Minister van Justitie een strategisch ICT-plan goedgekeurd voor de periode 2012-2014. De Commissie heeft hierover nog geen informatie ontvangen, maar we hopen toch dat de software voor de gerechtskosten bij de eerste prioriteiten werd opgenomen.

3.2. Personeel

3.2.1. Functiebeschrijvingen gerechtspersoneel niveau A, griffiers en secretarissen : van fase I naar fase II

Ter herinnering:

De CMRO sloot op 4 juni 2008 een protocol af met de toenmalige Minister van Justitie, de vertegenwoordigers van de Rechterlijke Orde en de FOD Justitie waarbij zij zich engageerde de functiebeschrijvingen / functiefamilies op te maken voor het gerechtspersoneel van het niveau A, de griffiers en de secretarissen. Deze beschrijvingen worden opgesteld in uitvoering van de wet van 25 april 2007 (in het bijzonder de artikelen 15 en 16).

In het protocol werden als pilotsites aangewezen: de hoven, de arbeidshoven, de parketten-generaal en de auditoraten-generaal te Antwerpen en te Bergen, de rechtbanken, het parket en het auditoraat van de arrondissementen Antwerpen, Charleroi, Doornik en Mechelen, de vrederechten van Charleroi II en Antwerpen V en de politierechtbanken van Charleroi en Antwerpen (de Commissie heeft haar onderzoeksterrein ondertussen uitgebreid met de vrederechten Doornik I en Mechelen).

Dit project verliep over verschillende jaren. De eerste fase bestond uit het opstellen van voorstellen van functiebeschrijvingen en functiefamilies. Ze werd officieel beëindigd in juni 2011 met het versturen van een eindrapport over die opdracht naar de Minister van Justitie. De maanden die daaraan voorafgingen werden voornamelijk gewijd aan de opstelling van dit rapport.

Het rapport wordt opgedeeld als volgt:

Het eerste hoofdstuk beschrijft de gebruikte werkmethode. Deze methode bestond er o.a. in om de actoren op het terrein nauw te betrekken bij de werkzaamheden. Zodoende werd de kwalitatieve informatie verzameld op basis van workshops, van semi-gestructureerde gesprekken en op basis van ontmoetingen met bepaalde professionele groepen. Bovendien werd de analyse van de Commissie steeds getoetst aan de kritische blik van haar gesprekspartners.

In het tweede hoofdstuk wordt de specifieke context van de Rechterlijke Orde geanalyseerd. Functiebeschrijvingen voorstellen zonder rekening te houden met die context was ondenkbaar. De functiebeschrijvingen (of de functiefamilies) moeten immers aansluiten bij de missie en de doelstellingen van de Rechterlijke Orde, bij haar waarden en haar algemene cultuur. Bovendien zouden functiebeschrijvingen op termijn het aanknopingspunt moeten vormen voor alle andere aspecten van het personeelsbeleid, waaronder het loonbeleid, de bepaling van personeelsformaties, de selectie, de opleiding, de evaluatie, enz. In dat hoofdstuk wordt ook aangetoond hoe bepaalde aspecten van de voorgestelde functiebeschrijvingen en functiefamilies een respons geven aan verschillende vaststellingen m.b.t. de organisatorische context.

In het rapport worden vervolgens de functies zelf geanalyseerd. Het wordt afgesloten met de voorstellen voor generieke functiebeschrijvingen en functiefamilies.

De volgende functies worden bestudeerd en beschreven:

- de hoofdsecretarissen en hoofdgriffiers;
- de secretarissen-hoofden van dienst en de griffiers-hoofden van dienst;
- de secretarissen en de griffiers;
- de parketjuristen en referendarissen;
- de parketcriminologen voor de afdeling 'jeugd en gezin' en hun coördinatoren;
- de statistisch analisten van de parketten-generaal en hun coördinatoren;
- de vertalers-revisoren.

Op het vlak van hun bijdrage aan de werking van de Rechterlijke Orde, kunnen zij in drie grote categorieën worden gegroepeerd. De eerste categorie bestaat uit functies die in hoofdzaak meewerken aan de uitoefening van de corebusiness van justitie, meer bepaald zij die werkzaam zijn in de gerechtelijke dossiers. Voorbeelden daarvan zijn een secretaris die kwalificeert of een zittingsgriffier. De tweede categorie verzamelt de functies die (op diverse niveaus) een leidinggevende functie hebben: een hoofdgriffier of een hoofdsecretaris, maar ook bijvoorbeeld een secretaris-leidinggevende of een griffier-hoofd van dienst, enz. De derde categorie betreft de functies die de functies van de vorige categorieën ondersteunen. Het gaat bijvoorbeeld om de systeembeheerder, de documentatiebeheerder of de vertaler.

Tussen het Openbaar Ministerie en de Zetel bestaan talrijke parallellen. Daarom werden, wat de klassieke functies betreft, de homologe functies in de twee pijlers (secretaris/griffier, hoofdsecretaris/hofdgriffier, secretaris-hoofd van dienst/griffier-hoofd van dienst, parketjurist/referendaris) telkens in een enkel hoofdstuk behandeld. Hun

gemeenschappelijke punten werden eerst onderzocht. Vervolgens werd iedere functie afzonderlijk geanalyseerd, waardoor de bijzondere kenmerken ervan aan het licht kwamen.

Met uitzondering van de vertaler-revisor werden alle bestudeerde functies in het rapport op dezelfde wijze behandeld. Iedere functie werd eerst geanalyseerd zoals zij thans wordt uitgeoefend (functie 'as is'). Vervolgens werd onderzocht hoe elke functie in de toekomst kan evolueren. ('functie 'to be'). Uiteindelijk werden de functiebeschrijvingen en functiefamilies 'as is +' uitgewerkt: zij komen grotendeels overeen met de huidige realiteit van de functies, anderzijds houden zij al elementen in van de functie 'to be'.

In het besluit wordt de "hertekening van het functielandschap" weergegeven als resultante van de werkzaamheden. Vervolgens wijst het besluit op de formele stappen die thans ondernomen moeten worden onder aansturing van het directoraat-generaal Rechterlijke Organisatie van de FOD Justitie. De generieke functiebeschrijvingen en functiefamilies moeten immers officieel worden gevalideerd vooraleer zij worden opgenomen in een koninklijk besluit. Ieder lid van het gerechtspersoneel moet dus een generieke functiebeschrijving krijgen, die vervolgens op lokaal niveau nader omschreven moet worden in een individuele functiebeschrijving. Voor de niveaus A moeten de generieke functiebeschrijvingen gewogen worden om ze te verdelen over de klassen A1 tot A5.

Tot slot wordt de noodzaak benadrukt om, naast deze formele stappen, op het terrein voldoende draagvlak te creëren voor de functiebeschrijvingen en functiefamilies. Dat is een onontbeerlijke voorwaarde opdat deze daadwerkelijk kunnen uitgroeien tot een instrument voor human resources-beheer. Zonder draagvlakcreatie is het HR instrument immers gedoemd om dode letter te blijven en door de Rechterlijke Orde als ballast te worden ervaren. Het is ook van wezenlijk belang dat de strategische denkoefening die in het verslag werd gedaan, wordt verder gezet door het terrein. Slechts op die manier kan in de Rechterlijke Orde een strategisch human resources management tot stand komen.

In de loop van de zomermaanden werd het rapport (dat oorspronkelijk delen in het Nederlands en delen in het Frans omvatte) vertaald, herlezen en verbeterd om twee volledig eentalige versies ter beschikking van de Rechterlijke Orde te kunnen stellen.

De verspreiding vond plaats in september 2011, wat zo de tweede fase van dat project inluidde.

In deze fase werd in eerste instantie de inhoud van het rapport gecommuniceerd via diverse kanalen: de verspreiding van het eindrapport, uiteenzettingen op het terrein en bij de verschillende *stakeholders*, het opstellen en wijd verspreiden van een beknopt document met de voorstelling en de samenvatting van het eindrapport en de voorbereiding van een tweede editie van het eindrapport.

Bovendien beoogt de tweede fase:

- de follow-up van de reacties op het eindrapport;
- de voorbereiding van de werkzaamheden van de validatiecomités.

Daarvoor werden de verschillende reacties op het rapport bestudeerd. Ze worden verwerkt in een bijkomende nota die momenteel wordt voorbereid en die zal worden meegedeeld aan de validatiecomités.

Er zijn ook tools beschikbaar om de taak van de validatiecomités te vergemakkelijken: overzichtstabellen van functies die gelijkenissen vertonen en een alfabetische tabel waarin de wezenlijke kenmerken worden samengevat van de rollen die worden gebruikt in de functiebeschrijvingen en de functiefamilies.

Op vraag van de Rechterlijke Orde werden ten slotte de functiebeschrijvingen bestudeerd voor functies die niet behoorden tot de oorspronkelijke scope van het project.

Voor die tweede fase heeft de Commissie haar investering in personeel, die tijdens de hele eerste fase tussen 2 en 2,5 VTE schommelde, teruggeschroefd.

Een chronologische inventaris van de activiteiten in de periode van 1 maart 2011 tot 29 februari 2012 volgt hierna:

Fase I

maart - juni:

- . opstelling van het eindrapport;

maart:

- . overlegvergadering met een vertegenwoordiger van het College van procureurs-generaal met betrekking tot het statuut van de juristen van het College;

april:

- . overlegvergadering met de vertegenwoordigers van de CENERG;
- . overlegvergadering met het DG Rechterlijke Organisatie van de FOD Justitie;

juli:

- . verzending van het eindrapport aan de beleidscel van de Minister van Justitie;

juli - september:

- . voorbereiding van twee eentalige versies van het eindrapport.

Fase II

september:

- . algemene verspreiding van het eindrapport;
- . voorbereiding en verspreiding van een beknopt document met de voorstelling en samenvatting van het eindrapport;

oktober:

- . toelichting tijdens het jaarlijkse congres van de Koninklijke federatie der hoofdgriffiers van de vrederechten en politierechtbanken te Rochehaut;
- . overleg met het DG Rechterlijke Organisatie van de FOD Justitie;
- . voorstelling van het eindverslag aan de Hoge Raad voor de Justitie (bureauleden en personeel administratie);
- . voorstelling van het eindverslag aan de directie en personeelsleden van het Instituut voor gerechtelijke opleiding;
- . voorstelling van het eindverslag aan de magistraten en aan het gerechtspersoneel van het parket en het arbeidsauditoraat te Charleroi;

november:

- . overlegvergadering met de bureauleden en het personeelsleden van de administratie van de Hoge Raad voor de Justitie;
- . voorstelling van het eindverslag aan de magistraten en aan het gerechtspersoneel van het hof van beroep en het arbeidshof te Antwerpen;
- . voorstelling van het eindrapport aan de *ad hoc* werkgroep van de CCOD;

december:

- . voorstelling van het eindrapport aan de HR-attachés en aan de *accountmanagers* van het DG Rechterlijke Organisatie van de FOD Justitie;
- . overleg met de bureauleden van het bureau van de Hoge Raad voor de Justitie;
- . overlegvergaderingen met de leden van het secretariaat van het College van procureurs-generaal en een vertegenwoordiger van het College met betrekking tot het statuut van de juristen-coördinatoren van het college;
- . voorstelling van het eindrapport aan de magistraten en aan het gerechtspersoneel van het hof van beroep en het arbeidshof te Gent;
- . overlegvergadering met specialisten in human resources management die actief zijn bij bepaalde korpschefs in de Rechterlijke Orde over hun eigen functiebeschrijving;

januari:

- . voorstelling van het eindrapport aan de hoofdgriffier en aan de directeur voor het beheer van het hof van beroep te Brussel;
- . voorstelling van het eindrapport aan de magistraten en aan het gerechtspersoneel van het hof van beroep, het arbeidshof en de rechtbanken te Bergen;
- . voorstelling van het eindrapport aan de magistraten en aan het gerechtspersoneel van het hof van beroep en de rechtbanken te Luik;

februari:

- . voorbereiding van een nieuwe editie van het eindrapport na verbeteringen en nieuwe lay-out.

3.2.2. Psychosociale belasting

Justitie in de praktijk maakt dat sommige leden van de Rechterlijke Orde worden geconfronteerd met uitputtende situaties, soms met verbaal of fysiek geweld erbovenop.

De wet van 4 augustus 1996 betreffende het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk verplicht werkgevers ertoe, alle nodige maatregelen te treffen voor het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk. Daartoe moet elke werkgever een Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het werk oprichten. De dienst bestaat uit één of meer preventieadviseurs. Wanneer de interne dienst zelf niet alle opdrachten kan uitvoeren die hem werden toevertrouwd, kan de werkgever een beroep doen op een externe dienst voor preventie en bescherming op het werk.

Op het niveau van de Rechterlijke Orde is het pover gesteld met het welzijnsaanbod. De magistraten en griffiers kunnen niet terugvallen op specifieke psychologische ondersteuning of praatgroepen om de werkgerelateerde psychosociale belasting het hoofd te bieden. Het is nochtans van essentieel belang de psychosociale belasting zo goed mogelijk te beheren, zelfs te voorkomen... Dat is een taak voor de werkgever, dus de FOD Justitie.

De Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijk Orde werd door het parket van de procureur des Konings en de rechtbank van eerste aanleg te Nijvel geïnterpelleerd omtrent die problematiek en lanceerde een uitgebreide denkoefening over deze problematiek. Daarvoor heeft zij de inventaris opgesteld van instrumenten die werden ontwikkeld voor personen die tijdens de uitoefening van hun beroep getroffen zijn door een gevaarlijk incident, ongeacht of dat bij Justitie (in de gevangenissen of het NICC, bijvoorbeeld) of in andere organisaties (zoals de politie) is.

De Commissie heeft ook de Interne Dienst voor Preventie en Bescherming op het werk van de FOD Justitie, de vakorganisaties alsook de verschillende vertegenwoordigers van de Rechterlijke Orde ontmoet om hun ervaringen en wensen ter zake te leren kennen.

Met die ontmoetingen als inspiratie heeft de Commissie in een verslag een voorstel gedaan voor een structurele en professionele oplossing. Die oplossing berust zowel op preventiemaatregelen (informatie en opleiding) als op beschermingsmaatregelen (praatgroepen, intervisies, professionele bijstand...).

Er werd ook een kort presentatiedocument opgesteld, dat alle wezenlijke punten van het project bevatte.

De rol van de Commissie is beperkt tot het onderzoek naar de haalbaarheid van het project en tot de raming van het budget dat is vereist om het te realiseren. De Minister van Justitie en de FOD Justitie zijn verantwoordelijk voor de opzet en uitvoering van het project.

Het project werd in oktober 2011 voltooid.

Dat project werd evenwel verlengd, rekening houdend met de beslissing van de Minister van Justitie om een task force op te richten die de FOD Justitie en de CMRO samenbrengt en belast is met de voortzetting van dat project. De Minister wil inzonderheid stressteams oprichten.

3.2.3. Managementopleiding – IGO

Op vraag van het Instituut voor gerechtelijke opleiding formuleerde de Commissie op 18 oktober 2011 een aantal suggesties met betrekking tot de door het Instituut voorgestelde opleiding “Management voor korpschefs en hoofdgriffiers/-secretarissen die onlangs werden benoemd”. De Commissie was bereid een paar modules van deze opleiding op zich te nemen en daarin de terreinervaring te integreren die in het kader van diverse projecten werd opgedaan. Uit een eerste feedback van het IGO, in januari 2012, kon worden opgemaakt dat de opleiding niet zou starten voor mei of juni 2012. De modules die de Commissie aanbelangen zullen pas ten vroegste in de tweede helft van 2012 aan bod komen. Alleen al door deze nieuwe timing en door de wijzigingen in de samenstelling van de Commissie, is het twijfelachtig of de Commissie alsnog zal bijdragen tot deze opleiding.

3.3. Communicatie

3.3.1. Oprichten en ter beschikking stellen van een e-groep informatie (in het kader van de externe communicatie)

De Commissie heeft in november 2007 twee e-groepen informatie opgericht:

- magistrates_belgium@yahoo.com: groep bestemd voor de Nederlandstalige en Franstalige magistraten;
- lawyers_belgium@yahoo.com: groep bestemd voor de Nederlandstalige en Franstalige advocaten.

De CMRO zendt op bepaalde tijdstippen juridische informatie aan de bij deze e-groepen aangesloten leden (magistraten, advocaten, notarissen, gerechtsdeurwaarders, parketsecretarissen, griffiers enz.). Er kan niet gereageerd worden op de verzonden berichten, tenzij via de moderator van de e-groep.

De berichten hebben betrekking op nieuwe wetgeving, belangrijke rechtspraak, belangrijke opleidingen enz.

Thans bedraagt het aantal abonnees 1121. Er werden 124 berichten verstuurd.

3.3.2. Oprichten en ter beschikking stellen van een e-groep communicatie (externe communicatie)

In november 2007 nam de Commissie de reeds eerder gestarte e-groep Vlaamse magistraten (type discussiegroep – bestemd voor Nederlandstalige magistraten) over.

Deze e-groep communicatie wil de magistraten de gelegenheid bieden om elektronisch met elkaar van gedachten te wisselen over allerlei problemen waarmee zij dagelijks geconfronteerd worden en allerlei informatie uit te wisselen eigen aan de beroepsgroep.

De heer Eric Beaucourt, thans gepensioneerd, beheert nog steeds persoonlijk deze e-groep voor Nederlandstalige magistraten.

Thans bedraagt het aantal aangesloten leden meer dan 490.

3.3.3. Iudexnet

Het project Iudexnet werd opgestart in december 2008. Het gaat om een portaal (intranet) voor de zetel. De bedoeling is dit medium te gebruiken om lokaal (per rechtscollege) allerlei informatie uit te wisselen en mee te delen, met dien verstande dat het medium ook van thuis uit bereikbaar zou zijn.

De Commissie heeft deel uitgemaakt van de stuurgroep van het project en zijn eigen expertise aan de partners verleend.

Dit dossier wordt thans evenwel niet meer gevolgd door de Commissie ten gevolge van het pensioen van de heer Beaucourt en het feit dat hij niet vervangen werd.

3.3.4. De interne dialoog als verbeteringsfactor

Sinds enkele jaren stelt Justitie de kwaliteit van haar werking in vraag.

Er werd een zeer interessante methode ontwikkeld door het hof van beroep in West-Zweden met het oog op de verbetering van haar werking. Die methode berust op een dialoogbeleid dat wordt gevoerd:

- in het rechtscollege, tussen de magistraten en het gerechtspersoneel;
- buiten het rechtscollege, met de betrokken partijen (advocaten, burgers...).

De dialoog heeft betrekking op de werking van het rechtscollege, met vragen als "wat functioneert er goed" en "wat moet er worden verbeterd?". De dialoog biedt de magistraten en het gerechtspersoneel de mogelijkheid om mee te werken aan de afbakening van de problematiek en aan de implementatie van de nieuwe praktijken met het oog op het verbeteren van de kwaliteit van de werking van het rechtscollege.

Die methode heeft als voordeel dat zij wordt uitgevoerd door personen die de werking van het rechtscollege kennen: de interviews worden immers afgenomen door een team dat bestaat uit magistraten en leden van het gerechtspersoneel. De verbeterpistes worden intern bepaald. De methode wordt dan ook verkozen boven externe consultants die vaak het verwijt krijgen dat zij onvoldoende vertrouwd zijn met de organisatie die zij moeten analyseren (en dat zij geen juridische kennis hebben).

De CMRO wil de ontwikkeling van dit soort projecten in de Belgische rechtscolleges bevorderen wegens de dynamiek van de werkwijze. Zo heeft zij een rapport opgesteld waarin het doel, de voordelen en de kritische factoren van de "interne dialoog"-methode worden voorgesteld, evenals de tijd die nodig is om de methode tot een goed einde te brengen.

Het rapport en een korte samenvatting ervan werden in februari 2012 bekend gemaakt.

De Commissie stelt haar diensten ter beschikking van de rechtscolleges die geïnteresseerd zouden zijn in een dergelijk project en nodigt hen uit om met haar contact op te nemen (door een e-mail te sturen naar: cmro.cmoj@just.fgov.be).

3.4. Beheersinstrumenten

3.4.1. Project ter ondersteuning van de magistraat-projectleider van de “werklastmeting bij de hoven en rechtbanken” : het Æquus-project

Naast de activiteiten in het Begeleidingscomité (zie onder de rubriek “permanente activiteiten”), was de Commissie gedurende de periode 2011-2012 actief op drie vlakken:

- Het vervolg van de werklastmeting bij de hoven van beroep
- Het starten van de werklastmeting bij de arbeidsrechtbanken
- Kennisoverdracht naar het Vast bureau voor Statistiek en Werklastmeting (VBSW) en naar het beleid toe.

Hoven van Beroep

Wat de hoven van beroep betreft, kon op 15 maart gestart worden op het Antwerpse Hof van Beroep met de gegevensinzameling, nodig om voorstellen te kunnen formuleren voor de behandeltijden van burgerlijke dossiers.

Gedurende de negen voorgaande maanden diende de activiteiten van de Commissie voor dit project tot bijna nul te worden herleid (enkel observaties op openbare zittingen in vier van de vijf hoven vonden plaats). Nadat de Commissie in de zomer van 2010 haar rapport en voorstel van model voor het correctionele luik had overgemaakt aan de magistraat-projectleider, bleken sommigen vragen te hebben bij de eerder door het Begeleidingscomité aanvaarde gehanteerde methode. Uiteindelijk werd na bijkomend onderzoek door de universiteiten van Leuven en Luik beslist dat kon verder gegaan worden met de actuele werkwijze.

Tussen half maart en eind mei 2011 vonden drieëntwintig interviews met magistraten en zittingsgriffiers plaats, evenals de verwerking ervan. Elke geïnterviewde kreeg vervolgens een document waarin niet alleen zijn voor de werklast relevante commentaren, maar ook de uit het interview te distilleren behandeltijden voor diverse activiteiten en producten werden weergegeven.

Een gelijkaardige operatie vond plaats op het Hof van Beroep te Luik, waar eenentwintig magistraten en zittingsgriffiers werden geïnterviewd tussen 20 september en 26 oktober 2011. Het bleek niet mogelijk vroeger met deze interviews te starten, vermits het Luikse hof van Beroep zich pas eind april uitsprak om de plaats van pilootsite over te nemen van het Bergense hof van beroep: organiseren van gesprekken nog voor het gerechtelijk verlov was op dat ogenblik niet meer haalbaar.

Uit alle interviewgegevens, aangevuld met gegevens uit timesheets (afkomstig van het VBSW), observaties en (door het VBSW in ruwe vorm ter beschikking gestelde) volumegegevens uit de databanken, formuleerde de Commissie (tijdens de zgn. pre-delphi

fase) haar voorstellen voor zittingsgriffiers en magistraten m.b.t. de behandelzeiten voor burgerlijke producten.

Intussen werden ook, met de pilotsites en de burgerlijke griffie van het hof van Beroep te Gent (betrokken bij een ander project van de Commissie – zie 3.5.4.), de activiteiten op de burgerlijke griffies in kaart gebracht in de vorm van stroomdiagrammen. Deze flowcharts vormden de ruggensteun voor de observaties die door het VBSW werden uitgevoerd vanaf december 2011 (tot einde maart 2012).

De nodige afspraken werden gelegd met de pilotsites om de acht interviews van jeugdmagistraten en –zittingsgriffiers te kunnen laten doorgaan in maart 2012.

Ondanks de problemen om van het VBSW betrouwbare gegevens te bekomen (aangaande het aantal fulltime equivalenten in de hoven of inzake voortgebrachte arresten in 2011), blijft de Commissie op schema om tegen eind 2012 een voorstel en rapport af te leveren aan de magistrat-projectleider, zodat, aanvullend aan het reeds in 2010 afgeleverde gedeelte voor het correctionele luik, nu ook de overige werkdomeinen van het hof zullen gecoverd zijn.

Arbeidsrechtbanken

Voor de Arbeidsrechtbanken verzorgde de Commissie, op vraag van de magistrat-projectleider een aantal algemene informatiesessies over de werklasmeting in de lente van 2011. Voor de pilotsites (Antwerpen, Charleroi, Kortrijk-leper-Veurne, Nijvel), werden de daaropvolgende maanden ook uiteenzettingen voorzien, met het accent op de bepaling van producten en het bijhouden van timesheets. Ook al was dit volgens de partnerschapsovereenkomst eigenlijk de taak van het VBSW, ontwikkelde de Commissie eind 2011 voor de operatie Timesheets een aantal formulieren en een handleiding.

De timesheetoefening zou lopen van 9 januari tot 9 mei 2012. De actuele magistrat-projectleider heeft intussen geopteerd om af te wijken van de oorspronkelijke werkwijze; in gemeenschappelijk overleg is daarom besloten dat de inbreng van de Commissie voor dit deelaspect van de werklasmeting wordt stopgezet.

Kennisoverdracht

De Commissie heeft in de beschouwde periode veel tijd gestoken in aspecten die strikt genomen niet bijdragen tot concrete vorderingen op het terrein, maar onvermijdelijk bleken. Dit was voornamelijk te wijten aan drie elementen:

- de perikelen rond de gevolgde methode, die vanaf juni 2010 opnieuw werd in vraag gesteld. Dit impliceerde dat de Commissie nogmaals haar aanpak diende uit te leggen aan het universitair onderzoeksteam, het begeleidingscomité, de nieuwe kandidaat-pilotsite voor de hoven van beroep,...
- de nieuwe Minister van Justitie: ten behoeve van het nieuwe kabinet werd een nota opgesteld. In deze nota werd de rol en de aanpak van de Commissie binnen het project werklasmeting geschetst en werd de actuele stand van zaken weergegeven. Tevens werd in een tabel aangegeven hoe met de actuele methode voor het geheel van de rechtbanken en hoven, van vredegerecht tot Cassatie, tegen juni 2017 een gedetailleerde werklasmeting kan gebeuren;

- de nieuwe magistraat-projectleider: sedert 1 september 2011 wordt het VBSW geleid door een nieuwe, magistraat-projectleider. De kennisoverdracht naar het VBSW kreeg hierdoor een nieuwe gestalte. Met de eerste magistraat-projectleider gebeurde de kennisoverdracht vooral door directe participatie op het terrein (informatiesessies, interviews, opstellen van stroomdiagrammen, formulering van eerste voorstellen en bespreking hiervan met de pilootsites). Ook de tweede magistraat-projectleider nam actief deel aan de zogenaamde “delphi-fase” (discussies van voorstellen met pilootsites en niet-pilootsites). De beschikbaarheid van de derde projectleider, liet niet toe de kennisoverdracht op eenzelfde manier verder te zetten. Naast een paar gerichte bijeenkomsten waar een teamlid van de CMRO de magistraat-projectleider trachtte wegwijs te maken in de verschillende stappen van de methode, opteerde laatstgenoemde om meerdere personen van het VBSW elk met een of een paar aspecten van het proces en de CMRO-werkwijze te laten kennismaken. Voor de CMRO had dit niet alleen een vertragende werking, het betekende ook dat voor bepaalde fasen een niet-ervaren VBSW-lid de plaats innam van een geroutineerd teamlid van de CMRO. Daarnaast blijft het ook de vraag of de VBSW-personeel daadwerkelijk gediend zijn met dergelijke kennisname, waarbij zij één boom zien, maar weinig weet hebben van het bos waarbinnen deze past.

3.4.2. Justpax – SAS - MACH

Het project JustPax werd bijna twee jaar geleden afgerond. Daarbij werd een model ontwikkeld voor de berekening van de kostprijs van de “producten” van de vrederechten. Het bijhorende rapport bevatte eveneens een extrapolatie van de kostprijs voor alle vrederechten, gebaseerd op een steekproef van 19 kantons.

Intussen werd het rapport en de bijbehorende gegevens in diverse contexten gebruikt. In de discussie rond de oprichting van de familierechtbanken en de overheveling van bevoegdheden van de vrederechter naar elders of vice versa, bieden de JustPax resultaten enig zicht op de impact van de gemaakte keuzen (weliswaar maar gedeeltelijk, vermits een gelijkaardige oefening (nog) niet werd gedaan voor de rechtbanken van eerste aanleg). Ook in het Parlement kwam JustPax ter sprake in 2011 (Kamer – Commissie Justitie – 29 maart 2011, vraag 3537). Tenslotte heeft de Commissie ook weet van een voorzitter van een rechtbank van eerste aanleg die de onderzoeksresultaten heeft gebruikt om zijn rechters te sensibiliseren tot een efficiëntere inzet van middelen.

Toch kan men niet stellen dat het model op grote schaal gebruikt wordt als managementtool. Dit is niet onverwacht en kan door twee elementen worden verklaard.

Bij de presentatie van het project in het huis van de Parlementariërs op 21 mei 2010, wees het onderzoeksteam er in de laatste slide zelf al op dat het model, door de veelheid aan

gegevens en informatie, op het eerste zicht complex oogt. Dit is zeker zo voor een gebruikersgroep die meer vertrouwd is met codices dan met Excel en eerder werkt met tekst dan met cijfers. De papieren output van het model roept associaties op met het klassieke spoorboekje, waar niet alleen de treinverbinding instaat die men nodig heeft maar ook die honderden andere lijnen en uren waarin men niet is geïnteresseerd.

Een tweede moeilijkheid is dat het model gevoed moet worden met gegevens uit diverse (weliswaar grotendeels bestaande) databanken rond personeelsgegevens, telecomkosten, gebouwgegevens, etc. De MACH gegevensbank met daarin de informatie over alle door de vrederechten behandelde zaken, is voor het JustPax model vanzelfsprekend het belangrijkste gegevensbestand.

Om voor beide problemen een oplossing te vinden, heeft de Commissie in februari en maart 2012 gesprekken gevoerd met vertegenwoordigers van het SAS Institute. Eerdere contacten en demonstraties, in het kader van de werklasmeting of van de lancering van de MACH databank, deden immers vermoeden dat de SAS-producten hier een uitweg kunnen bieden.

Dit vermoeden werd bevestigd na demonstraties van SAS[®] Financial Management (FM) en (vooral) SAS[®] Activity-Based Management. Beide producten hebben het voordeel dat zij perfect aansluiten op de bestaande of al geplande infrastructuur voor de Rechterlijke Orde (operationele MACH database en MACH/SAS datawarehouse), zodat de bijkomende kost relatief gering is. Vooral ABM laat daarbij toe om informatie te bekomen in verschillende lagen, waarbij men, afhankelijk van de interesse, positie en mogelijkheden van de gebruiker, zowel relatief eenvoudige tabellen of schermen als gedetailleerde beelden kan bekomen (dit laatste door verder in te zoomen of te klikken op bepaalde deel- of probleemgebieden: buitensporige kosten, in vraag te stellen producten, ...).

Een modulaire uitbouw van het geheel, zowel in termen van aan te sluiten databanken als wat betreft licenties (waarbij kan gestart worden met een paar licenties zodat standaardrapporten kunnen geproduceerd worden), laat toe om de budgettaire gevolgen binnen haalbare perken te houden.

Op relatief korte termijn zouden de vrederechten (en later ook andere entiteiten) aldus kunnen beschikken over sprekende boordtabellen.

Dergelijk opzet kadert perfect binnen het strategisch plan 2012-2014 van het Forum voor Strategisch Overleg ICT, waar het concept “business intelligence” zijn plaats in heeft. De Commissie heeft dan ook stappen ondernomen om (de voorzitter van) dit overlegplatform te laten kennismaken met deze oplossingen.

3.4.3. De producten van de jeugdrechtbank (project J_AN_A)

Zoals elders in dit jaarrapport vermeld, voerde de Commissie een onderzoek uit op de Antwerpse Jeugdrechtbank. Eén van de “deliverables” van dit onderzoek was een lijst met (eind)producten van de jeugdrechtbank.

De Commissie had met het project J_AN_A de bedoeling om de productenlijst, die was opgesteld naar aanleiding van het Antwerpse onderzoek, zodanig aan te passen dat die ook werkbaar is voor alle andere jeugdrechtbanken.

Een werkbare productenlijst is immers een van de noodzakelijke bouwstenen bij tal van projecten die de Commissie voert of ondersteunt: kostenberekening van producten (zoals reeds doorgevoerd voor de vredegerichten), werklastmeting, ...

Een benadering in termen van producten en het daaraan koppelen van kostprijs en benodigde menselijke middelen (aantallen en functies) heeft ook zijn nut bij een reflectie over het overhevelen van bevoegdheden (en bijbehorende middelen) van de ene naar de andere entiteit. Voor vredegerichten en jeugdrechtbanken is dit zeker actueel in het kader van de oprichting van familierechtbanken.

Voor de werklastmeting betekent dit bijv. dat, indien men vandaag zou beslissen om die voor de jeugdrechtbanken door te voeren, men op twee fronten tijd kan winnen.

Eenzijds kan de belangrijke stap van de bepaling van de producten worden overgeslagen, met minder belasting voor het terrein (de pilootsites) en een tijds winst van een paar maand tot gevolg.

Anderzijds laat het aan de bevoegde diensten (VBSW, CIV.,...) toe om vanaf nu reeds rekening te houden met deze producten bij gegevensinzameling en actualisering van het informaticasysteem. Dat heeft als voordeel dat op het moment dat de behandeltijden worden bepaald en simulaties met het model worden doorgevoerd, men over betrouwbaardere volumegegevens kan beschikken

In die zin vormt het onderhavige project een goede illustratie van de door de Commissie reeds in 2010 geuite bekommernis (blz. 184 van het rapport JustPax & blz. 96 van het rapport aan de magistraat-projectleider voor de werklastmeting bij de zetel), om projecten als werklast en kostenberekening op te delen in meerdere stadia en de synergie tussen de projecten te maximaliseren.

Op 10 mei 2011 werden de jeugdrechtbanken (via de voorzitters en hoofdgriffiers van de rechtbanken van eerste aanleg) uitgenodigd om te participeren in dit project.

Uiteindelijk zouden 17 jeugdrechters en 19 griffiers uit 19 verschillende jeugdrechtbanken aan dit project participeren.

In juni van datzelfde jaar werden voor de geïnteresseerde jeugdrechters en griffiers informatievergaderingen georganiseerd met als doel:

- het concept “product” en een aantal aanverwante begrippen te situeren;
- de door de Commissie ter gelegenheid van het Antwerpse onderzoek opgestelde productenlijst (en de daarbij gevolgde redenering) uit te leggen;
- een aantal pistes te bekijken rond het (mogelijke) verdere verloop van het project.

Tijdens de zomermaanden en begin september werd aan elke deelnemer de gelegenheid gegeven om over de overgemaakte voorstellen en informatie na te denken en desgevallend van gedachten te wisselen met zijn/haar collega's van eenzelfde rechtbank. Op basis van de binnengekregen bemerkingen paste de Commissie in september 2011 de productenlijst verder aan en bezorgde deze voor eventuele opmerkingen aan de participerende jeugdrechtbanken. De daaropvolgende maand werd de draftversie van het rapport opgesteld. Zodra deze versie in beide landstalen beschikbaar was (begin december 2011) werd zij bezorgd aan de participerende jeugdrechters en griffiers. In de eerste helft van januari 2012 werd het rapport gefinaliseerd.

Met de productenlijst en het bijbehorende rapport is de hoofddoelstelling van dit volgens de maatstaven van de Commissie vrij bescheiden project (ca. 300 manuren) bereikt.

Voor eventuele verdere actiestappen, wordt de reactie afgewacht van actoren die hierin een sleutelrol kunnen spelen: naast de jeugdrechtbanken zijn dit vooral het Vast Bureau voor Statistiek en Werklastmeting (VBSW) en de FOD Justitie (in het bijzonder het CIV).

Hoopgevend in dit kader is in elk geval dat de productenlijst van de jeugdrechtbanken een belangrijke bron vormt bij de (her)formulering van de jeugdproducten van de hoven van beroep, zoals die momenteel wordt doorgevoerd door de Commissie, het VBSW en de vijf hoven, in het kader van de werklastmeting bij de hoven van beroep.

3.5. Organisatie

3.5.1. Verkennend onderzoek op de Antwerpse Jeugdrechtbank (J_AN)

De toedracht en het verloop van dit project, staan volledig omschreven in het jaarrapport van de periode 2010-2011. Zowel het onderzoek te velde als de redactie van het rapport gebeurden immers voor 1 maart 2011.

Op 10 maart 2011 werd het rapport voorgesteld aan de opdrachtgever (de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen) en aan de direct betrokkenen (hoofdgriffier, jeugdrechters, personeel van de jeugdgriffie).

Aan de bevindingen van het onderzoek werd gevolg gegeven op twee manieren.

Eenzijds liet het de Commissie toe om, met toelating van de voorzitter van de REA Antwerpen, de uit het onderzoek vastgestelde producten van de jeugdrechtbank te gebruiken voor een spin-off project dat elders in dit jaarrapport wordt beschreven (zie project J_AN_A onder de rubriek "3.4 beheersinstrumenten").

Anderzijds werden onder al dan niet directe invloed van het Commissie-onderzoek door de voorzitter van de REA Antwerpen en de verantwoordelijken van de jeugdrechtbank ook een

aantal initiatieven genomen (o.m. terug te vinden in het activiteitenrapport van de Antwerpse rechtbank van Eerste aanleg, in het bijzonder in de bijlage betreffende de jeugdrechtbank):

- organisatie van informatiesessie omtrent het informaticasysteem Dumbo;
- vermeerdering en reorganisatie van de kabinetten van de jeugdrechters, met herverdeling van de griffiertaken op zitting en in kabinet.

Tussen de voorzitter van REA Antwerpen en de Commissie zijn er intussen verdere contacten geweest, waarbij de verdere evaluatie van het onderzoek in 2012 in het vooruitzicht is gesteld.

3.5.2. Beheer van het gerechtelijk onderzoek – Hoei

Zoals vorig jaar aangekondigd, is dit project in een stroomversnelling terechtgekomen dankzij een grote inzet van de onderzoeksrechter en zijn griffier die allebei verbonden zijn aan de rechtbank van eerste aanleg te Hoei. Wij verwijzen de lezer naar onze website waar een volledige beschrijving van het project terug te vinden is. Gewoon ter herinnering: dit project is het resultaat van een samenwerking tussen de rechtbank van eerste aanleg te Hoei, de FOD Justitie, het Instituut voor gerechtelijke opleiding en de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde.

De rol van de Commissie bestond erin de actie van de gerechtelijke overheden te ondersteunen; zo werden de door de onderzoeksrechter beschreven werkprocessen vertaald in flowcharts en werd het einddocument volledig opgemaakt door de CMRO (herlezing en grafische vormgeving).

Het document *'Het beheer van een onderzoekskabinet'* werd bovendien door de onderzoeksmagistraat als ondersteuning gebruikt in het kader van de verplichte opleiding bestemd voor toekomstige onderzoeksrechters. Dit werk zou ook dienstig kunnen worden voorgesteld als ondersteuning voor de toekomstige onderzoeksgriffiers. Dit valt natuurlijk onder de bevoegdheid van het IGO.

De FOD Justitie zorgde voor een Nederlandse vertaling die thans wordt gevalideerd door de gerechtelijke overheden.

Een van de aspecten van het project dat thans moet worden ontwikkeld, valt onder de bevoegdheid van de FOD Justitie. Het betreft de tenuitvoerlegging van een administratief en budgettair proces voor het zoeken naar en de gunning van een overheidsopdracht aan een firma die tot certificatie overgaat en de kwaliteit van de door de onderzoeksmagistraat gevolgde processen bevestigt (ISO-norm).

Het bijzondere van de gevolgde benadering kan niet genoeg worden benadrukt. Het is de gerechtelijke overheid zelf die, na nadenken over en op punt stellen van performante administratieve processen die in overeenstemming zijn met de strafprocedure, beslist om dit voor opmerkingen aan de collega's voor te leggen en vervolgens wenst om dit via een opleidingscursus bestemd voor de toekomstige onderzoeksmagistraten kenbaar te maken. Dit delen van professionele handelwijzen is uiterst dynamisch en mondt uit in interessante

uitwisselingen voor de rechterlijke organisatie zelf: kennisoverdracht, uitwisselingen van handelwijzen, poging tot standaardisering van de processen, verbetering van de behandeling van de dossiers, voorstel tot verbetering van de software JIOR voor het beheer van een onderzoekskabinet,...).

Vervolgens willen de magistraten verder gaan en de kwaliteit van hun handelwijzen laten valideren door een externe firma, hetgeen overeenkomt met een certificatie van het ISO-type.

Deze laatste fase loopt en de FOD Justitie moet ze sturen.

3.5.3. Hertekening van het gerechtelijk landschap

De Commissie schenkt sinds haar oprichting bijzondere aandacht aan de evolutie van deze belangrijke aangelegenheid die de laatste jaren ups en downs heeft gekend. Ter herinnering, de CMRO werd door de toenmalige Minister van Justitie betrokken bij de zogenaamde Atomiumbesprekingen.

Dankzij het afsluiten van het regeerakkoord en de regeringsvorming direct daarna kon dit project in de loop van de referentieperiode terug aan de oppervlakte komen. Er konden verschillende vergaderingen worden gehouden met de Minister van Justitie, tijdens welke de CMRO de rol heeft toegelicht die zij in de toekomst zou kunnen vervullen.

De Minister van Justitie heeft beslist om de Commissie te betrekken bij de reflectiegroep die zij heeft opgericht; begin 2012 vonden verschillende vergaderingen plaats. De belangrijkste opdracht van deze groep bestaat erin scenario's uit te werken, bij te dragen aan de reflectie van de Minister en haar medewerkers en zo deel te nemen aan de geleidelijke uitwerking van een gerechtelijke kaart en een beheersmodel.

3.5.4. Hof van beroep Gent

Op 28 november 2011 werd er een partnerschapsovereenkomst ondertekend tussen het Hof van Beroep te Gent en de Commissie. Deze werd ondertekend door de voorzitter van de Commissie, de eerste voorzitter, de hoofdgriffier en de griffier hoofd van dienst.

Dit project is tot stand gekomen op vraag van het Hof. De vraag naar verandering is niet onmiddellijk ingegeven door een acute problematiek. Het Hof wenst echter zijn beschikbare personeelsmiddelen (magistraten en gerechtspersoneel) zo optimaal mogelijk in te schakelen, rekening houdend met nieuwe ontwikkelingen en noden binnen een snel evoluerende maatschappij.

De magistraten van het burgerlijk luik van het Hof van Beroep te Gent zijn verdeeld over een aantal sectoren met telkens een aantal kamers (collegiale en alleenzetelende) waarbij gedeeltelijk in een roulatiesysteem is voorzien. De verschillende kamers van éénzelfde materie zetelen op dezelfde dag om overleg tussen de magistraten te vergemakkelijken.

De burgerlijke griffie is georganiseerd in vier sectoren (nieuwe beroepen, griffie van de rollen en 2 sectoren die telkens een deel van de kamers doen). De zittingsgriffier doet nu meestal één collegiale kamer en één alleenzetelende kamer. Deze verdeling is niet per magistratensector, maar houdt rekening met het aantal door de kamers geproduceerde arresten.

Bij de organisatie van de griffie is het verzekeren van de continuïteit een belangrijke bekommernis. Vandaar dat er momenteel al gestreefd wordt naar polyvalentie van de mensen op de griffie. Daarenboven kan het Hof recentelijk beroep doen op referendarissen.

Bovendien wordt het Hof geconfronteerd met een veranderende maatschappij, die nieuwe eisen stelt aan de Rechterlijke Orde.

Actueel stelt het functioneren van het Hof geen noemenswaardige problemen. De vraag naar verandering die wordt gesteld is gericht op nieuwe ontwikkelingen en nieuwe noden en het optimaal inschakelen van de beschikbare personeelsmiddelen (magistraten en gerechtspersoneel).

Voor de Commissie is dit project een opportuniteit om kennis en ervaring uit andere projecten zoals functiebeschrijvingen en werklasmeting te gebruiken en verder uit te diepen.

Het project heeft tot doel om de bijdragen van het gerechtspersoneel en de magistraten aan de individuele gerechtelijke dossiers beter op elkaar af te stemmen door middel van:

- De herstructurering van de organisatie van de griffie zodat deze beter aansluit bij de verschillende sectoren van de magistraten, met behoud van de continuïteit.
- De optimale inschakeling van de referendarissen.

Deze afstemming betreft zowel de huidige activiteiten, als deze verbonden aan een aantal nieuwe of recente initiatieven (gebruik van checklist, bemiddeling, voorlopige oordelen, ...).

Het project wordt in fasen opgedeeld:

Fase 1.

Het in kaart brengen (inventariseren) van de huidige activiteiten gekoppeld aan de functies. Het in kaart brengen van de activiteiten die nieuwe initiatieven met zich mee zouden kunnen brengen.

Deze fase zal resulteren in een rapport waarin volgende punten aan bod zullen komen:

- een analyse en (visuele) voorstelling van de huidige werkprocessen, met aandacht voor wie (welke functie) tussenkomt in welke stappen, eventuele flessenhalzen,...

- in kaart brengen van activiteiten die eventuele nieuwe initiatieven met zich meebrengen.

Fase 2.

Het optimaal verbinden van de in fase 1 geïnterpreteerde activiteiten aan functies. Van de in kaart gebrachte (bestaande en geplande) activiteiten dient vervolgens te worden nagegaan wie (welke functie, welke beroepscategorie) het best geplaatst is om ze uit te voeren: de magistraat, de (zittings)griffier, de referendaris, ...

Fase 3.

Het nagaan en hoe met welke functiehouders (aantal, kwalificaties) naar het in fase 2 bekomen beeld kan toegewerkt worden, geconcretiseerd in individuele functiebeschrijvingen gebaseerd op de gevalideerde officiële generieke functiebeschrijvingen.

Eens men een beeld heeft over welke activiteiten door welke functie dienen vervuld te worden, en tevens zicht heeft op welke activiteiten vandaag door welke functie gedaan worden, kan men nagaan hoe men van de bestaande naar de nieuwe situatie zou kunnen evolueren, rekening houdend met aspecten van kwaliteit en continuïteit.

Het ondertekende protocol heeft betrekking op de eerste fase van het project dat zal lopen van december 2011 tot april 2012.

Op 15 december 2011 had er een vergadering plaats voor alle actoren (magistraten, griffiers en griffiepersoneel) van de burgerlijke sector van het Hof van Beroep te Gent waarop het project aan hen werd voorgesteld.

Tussen 13 januari 2012 en 28 februari 2012 hebben er interviews plaatsgevonden met 6 magistraten, alle referendarissen, 9 griffiers (zittingsgriffiers en griffie griffiers) en 6 personeelsleden van de griffie.

Er zullen nog gesprekken zijn met de griffier hoofd van dienst, de eerste voorzitter en de hoofdgriffier. Tevens zal er nog een observatie gebeuren op de griffie.

Op basis van al deze verzamelde informatie zal een rapport worden opgemaakt voor de ondertekenaars van de partnerschapsovereenkomst.

3.6. WERKINSTRUMENTEN

3.6.1. JustScan

Het project JustScan ging van start op 1 maart 2007 en beoogt de omzetting van dossiers van gerechtelijke zaken op papieren drager in informatie op een elektronische drager.

Deze digitalisering gaat gepaard met een aantal voordelen, waarvan de belangrijkste zijn: de vereenvoudiging en beperking van het kopieerwerk, aanzienlijke papierbesparingen, vermindering van de dossiermanipulaties verbonden aan de vereisten van procedure, onmiddellijke en simultane toegang tot het dossier voor de actoren van de Rechterlijke Orde die houder zijn van de passende rechten, zeer uitgebreide mogelijkheden voor het opzoeken van stukken of inhoudelijke elementen van een dossier en bescherming tegen de risico's van vernietiging van de 'papieren' dossiers.

De toepassing werd uitgewerkt in verschillende stappen, waarbij elke nieuwe versie werd onderworpen aan de validering van de proefsites (Antwerpen, Brussel, Bergen, Brugge en Luik). De installatie van de definitieve versie van JustScan in de vijf proefsites werd afgerond in 2009.

In de loop van 2010 bereidde de stafdienst ICT een dossier voor met het oog op de uitbreiding van JustScan. Op 19 november 2010 heeft de federale Ministerraad groen licht gegeven voor die uitbreiding.

Tijdens de referentieperiode van dit activiteitenverslag werd de Commissie slechts gedeeltelijk betrokken bij het project JustScan.

Zoals immers geschreven werd in het verslag van vorig jaar, hebben de gerechtelijke autoriteiten van de zetel en van het openbaar Ministerie sinds 1 januari 2011 samen met de Minister van Justitie en zijn administratie een nieuw ICT-overlegmodel opgesteld.

Ingevolge de invoering van het nieuwe overlegmodel en op uitdrukkelijk verzoek van de voorzitter van het directiecomité van de FOD Justitie in januari 2011 was de CMRO gestopt met het nemen van enig initiatief in het kader van het JustScan-project, in afwachting dat het overlegforum een standpunt ter zake innam en dat de nadere regels van haar toekomstige samenwerking met het forum werden bepaald.

De stilte van het forum over die aangelegenheden duurde meerdere maanden en in die periode werd de Commissie maar met mondjesmaat ingelicht over de follow-up van het project.

Het was pas in juni 2011 dat het forum haar standpunt uiteindelijk aan de Commissie kenbaar maakte. Het voorstel was het volgende: de ondervoorzitter van de Commissie zou deelnemen aan de stuurgroep van JustScan en de Commissie zou meewerken aan het beleid rond changemanagement en communicatie. De Commissie stemde ermee in dat haar rol in JustScan op die wijze werd ingevuld, waardoor zij het soort activiteiten kon hervatten waar zij veel tijd en energie aan gewijd had sinds het prille begin van het project.

De eerste hoofdlijn van haar werkzaamheden in het project tijdens de periode waarmee in dit verslag rekening wordt gehouden: de Commissie heeft vanaf dat tijdstip het bijwonen van een reeks vergaderingen en voorbereidende acties hervat voor de ontplooiing van JustScan waartoe de Ministerraad had besloten.

In de herfst van 2011 heeft zij met het projectteam van de stafdienst ICT van de FOD Justitie en de communicatiedienst ervan een informatiesessie over JustScan georganiseerd en gerealiseerd in de arrondissementen die hiermee nog niet waren uitgerust, maar daarvoor wel een aanvraag hadden gedaan. Het doel ervan was JustScan bekend te maken bij de magistraten en het gerechtspersoneel van de zetel en van het parket, de grote lijnen van het geplande tijdschema voor de ontplooiing ervan voor te stellen, een demonstratie van de werking ervan te geven, de voordelen ervan toe te lichten, de voorwaarden die aanwezig moeten zijn om te beginnen met het gebruik ervan te verduidelijken en de eventuele moeilijkheden bij ingebruikname uit te leggen, opdat het gebruik ervan een succes zou zijn. Het onthaal was algemeen gunstig en de voorstelling heeft geleid tot talrijke technische, maar ook organisatorische vragen. In totaal hebben meer dan 220 personen (korpsschefs, hoofdgriffiers en hoofdsecretarissen, griffiers, secretarissen en leden van het personeel) deze informatiesessies bijgewoond. Alleen de arrondissementen van Aarlen, Doornik en Namen hebben geen dergelijke organisatie gevraagd.

Tweede hoofdlijn van de werkzaamheden: tegelijkertijd hervatte de Commissie haar bezoeken aan bepaalde sites die reeds uitgerust waren en aan de hoven van beroep ervan, voor zover de lokale leidinggevenden geïnteresseerd waren en dit soort interventie wilden aanvaarden.

Brussel, waar voortaan bijna alle onderzoekskabinetten ten minste een deel van hun dossiers digitaliseren en waar de gescande volumes dan ook gestaag stijgen, vormt een opmerkelijke uitzondering. In de andere sites die al uitgerust zijn – zeker met variaties van de ene tot de andere – blijkt dat JustScan onvoldoende wordt gebruikt, gelet op de goedgekeurde investering en vooral gelet op de ontegensprekelijke voordelen die de toepassing kan bieden. Het werk van de Commissie bestaat er dan ook in om alle betrokken lokale actoren bijeen te brengen, om met hen de moeilijkheden te bestuderen die hen belemmeren in het gebruik van JustScan, om hen te begeleiden in het zoeken naar oplossingen voor de organisatorische problemen waartoe het gebruik van JustScan kan leiden, om te zorgen voor samenwerkingen tussen zetel en parket, en om de vragen en technische obstakels waarmee de gebruikers van JustScan geconfronteerd kunnen worden, door te geven aan het projectteam van de stafdienst ICT.

Met de ontplooiingsfase wordt de intrede van de hoven van beroep in JustScan een hoofddoelstelling. De toename van de arrondissementen die uitgerust zijn met JustScan zal uiteraard als gevolg hebben dat de hoven in de nabije toekomst meer en meer geconfronteerd worden met digitale dossiers. Op middellange termijn zou dat in het bijzonder het geval moeten zijn in de kamers van inbeschuldigingstelling. Hier hebben de interventies van de Commissie als doelstelling met de lokale actoren te onderzoeken hoe zij het beste voordeel kunnen halen uit die digitalisering en, meer algemeen, hoe zij die nieuwe situatie kunnen aanpakken die gepaard gaat met wijzigingen in bepaalde gewoonten.

Ten slotte – en dat was in de loop van dit (korte) jaar de *derde hoofdlijn* van werkzaamheden in het project JustScan – heeft de Commissie een grotere rol gespeeld in de sensibilisering en informatie rond JustScan. Zo heeft de Commissie zo vaak mogelijk (met minstens een stand van zaken) bericht over het project in haar elektronische nieuwsbrief die ongeveer 1 100 abonnees telt.

Hier kan bijvoorbeeld ook de brief worden aangehaald die de Commissie aan de Minister van Justitie heeft gericht bij haar indiensttreding om haar het belang van dat project toe te lichten en om steun ervoor te vragen, in het bijzonder door een wetgevend initiatief waardoor de onbetwiste wettigheid van het gebruik van JustScan kan worden gewaarborgd. De Commissie heeft dan ook met veel belangstelling opgemerkt dat onlangs een werkgroep met het DG Wetgeving werd opgericht om vast te stellen welke kleine aanpassingen daarvoor zouden moeten worden aangebracht in de wetgeving.

Nog een ander voorbeeld van dat soort actie: de Commissie heeft zich tot de directie van het Instituut voor gerechtelijke opleiding gericht om aan te tonen dat JustScan, zodra het in alle arrondissementen is ingevoerd, meer en meer een onmisbaar instrument zal worden voor het beheer van de onderzoekskabinetten en dat bijgevolg in de opleidingen voor de toekomstige onderzoekers en -griffiers een module om de toepassing voor te stellen zal moeten voorzien worden.

Wat kan er tenslotte gezegd worden over de evolutie van JustScan in het afgelopen jaar?

De migratie naar de nieuwe versie van de toepassing vond midden december plaats in Antwerpen, Brugge en Luik en midden februari voor Bergen en Charleroi. De migratie moet binnenkort plaatsvinden voor Brussel. Die nieuwe versie, die vooral door technische redenen wordt verantwoord, werd met gemengde gevoelens onthaald door die sites die al uitgerust waren. Zoals bij elke verandering van versie waren er kinderziekten, terwijl de actoren in het veld in het algemeen vonden dat zij vrij weinig nieuwe voordelen eruit haalden op het vlak van het dagelijks gebruik.

Op het tijdstip dat dit verslag wordt opgesteld bereiden de arrondissementen van Kortrijk, Marche en Veurne zich voor om JustScan te implementeren. Vervolgens komen Ieper, Nijvel en Hoei aan bod, gevolgd door Dendermonde en Leuven. Ondanks de vertraging bij de ontplooiing van iets meer dan een maand zouden in beginsel alle arrondissementen voor het eind van 2012 uitgerust zijn.

De hoven van beroep te Bergen, Brussel en Luik hebben hun belangstelling getoond voor de toepassing en zeggen klaar te zijn om progressief, maar in beperkte mate, in het project in te stappen.

Ondanks enkele aanmoedigende tekenen blijven de cijfers over JustScan – buiten die van Brussel, alsook degene die al vermeld zijn – eerder onbevredigend. Zoals reeds opgemerkt in een van de voorgaande verslagen, zijn de dossiers die worden ingescand door de andere sites die al zijn uitgerust, gemiddeld genomen aanzienlijk omvangrijker dan degene die gescand worden te Brussel. Dat kan makkelijk worden verklaard door het gegeven dat die sites tot op heden vooral afgesloten dossiers inscannen, terwijl Brussel systematisch de dossiers die in de onderzoekskabinetten binnenkomen (of ten minste een deel ervan) digitaliseert. Buiten Brussel stijgt het aantal gescande dossiers dan ook slechts zeer traag. Er is nog niet overgegaan van een sporadisch gebruik van JustScan voor zeer omvangrijke dossiers of voor assisendossiers tot een intensief of zelfs systematisch gebruik van de toepassing. En zelfs in de sites waar JustScan positief wordt onthaald (wat niet noodzakelijk overal het geval is), kan deze mijlpaal moeilijk te bereiken zijn omwille van verschillende redenen.

Voor een aantal magistraten blijkt dat de dematerialisering van het dossier en de bijhorend nieuwe wijze waarop het werk wordt ingevuld (misschien lezen op het scherm, maar ook aanmaken van specifieke mappen die bestaan uit geselecteerde stukken, beperkt afdrukken van weloverwogen documenten, doelgericht opzoeken met sleutelwoorden in het volledige dossier, enz.), nog een zeer verre realiteit blijft. Voor het gerechtspersoneel dat ervoor verantwoordelijk is, komt de digitalisering bovenop de gebruikelijke werkprocedures en verstoort het die procedures: het beïnvloedt de werklast op kwantitatieve, maar ook op kwalitatieve wijze. De wijziging van de werkprocessen blijft een complexe oefening die wordt belemmerd door gewoontes en door het werkcomfort van de personeelsleden, maar ook door meer bruuske realiteiten zoals, steeds vaker, de onvolledige bezetting van de kaders. De samenwerking tussen de zetel en het parket en tussen de eerste aanleg en het hoger beroep om die nieuwe werklast eerlijker te verdelen en dat zo te doen zodat de voordelen van het gedigitaliseerd dossier ook worden verdeeld, worden slechts met vallen en opstaan ingevoerd omdat zij tot nu toe helemaal geen deel uitmaakten van de professionele cultuur.

Aan deze redenen kunnen evenwel nog andere worden toegevoegd, die geen betrekking hebben op de lokale actoren en hun min of meer grote moeilijkheden om de verandering te 'verteren'.

De lange periode van lopende zaken heeft het nemen van beslissingen over dit dossier belemmerd zoals in talrijke andere dossiers. Het uitwerken van verbeteringen of van essentiële aanvullingen van de toepassing, wat reeds lange tijd noodzakelijk was, werd voortdurend uitgesteld. Dat is het geval bij de functie 'move dossier' waardoor de overdracht van een gescand dossier van het ene arrondissement naar het andere mogelijk wordt gemaakt. De afwezigheid ervan tot op heden zorgt ervoor dat nieuwe gescande stukken die van een ander arrondissement komen niet aan een (gescand) dossier kunnen worden toegevoegd, waardoor het volledige dossier verplicht opnieuw moet worden

ingescaand in een dergelijk geval. Dat is nog steeds en hoofdzakelijk het geval bij de ontwikkelingen die het mogelijk zouden moeten maken om een digitaal dossier online te raadplegen in een griffie van de rechtbank of in een griffie van een gevangenis. De Commissie schreef in haar activiteitenverslag van vorig jaar: *'een start van de tenuitvoerlegging zou vrij snel moeten volgen'*. Een jaar later staat men nog altijd even ver terwijl die twee mogelijkheden zonder enige twijfel JustScan nog aantrekkelijker en nuttiger kunnen maken en, vanuit het algemeen standpunt, een doorslaggevende vooruitgang zouden vormen.

Op dezelfde wijze heeft de politieke situatie ook de uitwerking van een algemene, coherente en realistische visie over informatie in de Rechterlijke Orde uitgesteld. De lopende projecten hebben zich verder ontwikkeld buiten een politiek aanvaard totaalkader. De oprichting van het strategisch overlegforum van de FOD Justitie en de Rechterlijke Orde was, hoe nuttig het ook was, kennelijk niet voldoende om het ontbreken van het kader te compenseren. Vandaag moeten de gebruikers van JustScan, ongetwijfeld net zoals die van andere informaticaprojecten, de gevolgen ervan dragen. Het gebrek aan coördinatie tussen projecten, ongeacht of het op vlak van inhoud of planning is, leidt tot rampzalige gevolgen die evenveel kosten aan tijd en geld als op vlak van het imago bij de gebruikers. Wat JustScan betreft, was dat het geval aangezien het onmogelijk was om de nieuwe versie van de toepassing te gebruiken in Charleroi omwille van de traagheid van de oude pc's, waarvan de vervanging bovendien voor een latere datum was gepland in het kader van een ander project. Dat was ook het geval met de hardnekkige tekortkomingen van het deel van de toepassing waarmee dvd's worden geschreven. Dit gebrek kan gedeeltelijk worden verklaard door incompatibiliteit van de nieuwe pc-configuratie die werd vastgelegd in het kader van het programma om de pc's te vervangen.

De Minister van Justitie heeft de bekendmaking van een strategisch plan voor de gerechtelijke informatica aangekondigd. In de regeringsverklaring werd ook blijk gegeven van de bereidheid om naar een wijziging van het gerechtelijk landschap en een samenvoeging van bepaalde arrondissementen te gaan. Wij kunnen alleen maar hopen dat JustScan in het plan van de Minister een correcte plaats en een echte toekomst krijgt. Het is immers zeker dat, in aansluiting op de samenvoeging van de arrondissementen, de dematerialisering van de dossiers een cruciaal element zal worden om de nieuwe werking in te voeren. JustScan is een belangrijke eerste stap in die richting en zal dus een waardevolle bron aan inlichtingen vormen. Degenen die ondertussen nieuwe gewoonten en werkhoudingen hebben verworven in verband met het gebruik van die toepassing, zullen ontegensprekelijk een grote voorsprong hebben.

3.6.2. Knowledge Tree – tussentijdse evaluatie

Het project KnowledgeTree is een constante in alle jaarrapporten. Kort na de start van de Commissie, werd beslist deze software op de servers van de FOD Justitie ter beschikking te stellen van diverse groepen gebruikers van de Rechterlijke Orde. Met dit online instrument kunnen allerhande documenten (teksten, rekenbladen, scans, afbeeldingen,...) op een centrale server bewaard worden, zodat zij door meerdere gebruikers kunnen worden gelezen, geactualiseerd, becommentarieerd,... voor zover men beschikt over de nodige rechten van lezen, schrijven, e.d. Dit kan vanop elke PC of laptop met toegang tot het internet (of het intranet van de FOD Justitie). Voor gebruikers die regelmatig van thuis uit werken, en/of voor gebruikers die in team en op elkaars documenten werken, heeft dit dus grote voordelen. Bovendien bewaart KnowledgeTree (KT) samen met een document ook alle vorige versies ervan (de zgn. version history), evenals de historiek van wie wanneer wat met het document gedaan heeft (de zgn. transaction history). Ook de Commissie zelf werkt met dit systeem voor merendeel van haar projecten en voor het dagelijks beheer.

Na jaren van promoten en voorstellen van het systeem bij diverse geïnteresseerde korpsen, rechtbanken en hoven, werd in de tweede helft van 2011 een stand van zaken en een tussentijdse evaluatie opgemaakt.

Centraal stonden daarbij volgende vragen:

- Hoe, door wie en waarvoor wordt KT vandaag gebruikt?
- Kan KT efficiënter worden gebruikt: een rationelere benutting van de opslagruimte door bijv. verwijderen van niet-gebruikte folders, vermijden dat dezelfde documenten op verschillende plaatsen worden bewaard,...
- Kan KT effectiever worden gebruikt, m.a.w. niet louter als opslagruimte maar meer in overeenstemming met de specifieke mogelijkheden: documenten delen, opvolgen – eventueel zelfs met validatie van bepaalde stappen, discussies,...

Deze vragen werden mee ingegeven door volgende vaststellingen:

- Sinds de start van het gebruiken van KT, zijn er andere toepassingen ter beschikking van de Rechterlijke Orde gesteld waarvan de mogelijkheden ten dele kunnen overlappen met de mogelijkheden van KT. Iudexnet is daar een voorbeeld van.
- De gebruikte software als dusdanig is weliswaar freeware, maar onderhoud en ter beschikking stellen van opslagruimte vergt wel enige kost. Dit doet de vraag rijzen naar de bereidheid van de FOD om KT verder te ondersteunen.

Voor de analyse werd uitgegaan van de “hoofdfolders”. Een hoofdfolder is te zien als een grote verzamelmap die toegewezen is aan een grote gebruikersgroep of een organisatie-entiteit: het hof van beroep van Luik, het vredegerecht van Lommel, de Referendarissen bij de hoven van beroep, de arbeidsrechtbank van Brussel,...

Voor elke hoofdfolder werd nagegaan:

- of er een opdeling is in subfolders (en zo ja in hoeveel);
- hoeveel documenten er in bewaard worden;
- van wanneer de laatste activiteit dateert (consulteren van een document, wijzigen ervan,...).

Vastgesteld werd dat in 60% van de hoofdfolders al minstens een jaar geen activiteit is te bespeuren. Ter verklaring hiervan kunnen volgende hypothesen worden geformuleerd:

- na een eerste kennismaking en uitproberen acht men het systeem weinig bruikbaar: het beantwoordt niet aan de verwachtingen, wordt als te complex gezien,...
- de plaatselijke initiatiefnemer, motor of coördinator is weggevallen en er is niemand die zijn rol heeft overgenomen;
- men is overgeschakeld naar een ander systeem: dit zal vooral het geval zijn wanneer KT werd gebruikt als ruimte voor stockage, backup of algemene communicatie.

Van de overige hoofdfolders blijkt de helft wel intensief gebruikt te worden, terwijl dit voor de andere helft op basis van de gebruikte indicatoren moeilijk is vast te stellen: bepaalde vredegerechten gebruiken het systeem bijv. om vonnissen heel tijdelijk te stockeren (tussen zitting en uitspraak), zodat er nooit veel documenten in een folder staan.

Tevens werd vastgesteld dat binnen de entiteiten de reflex onvoldoende aanwezig is om personeelsswissels mee te delen: magistraten van een hof van beroep die intussen naar het hof van Cassatie zijn verhuisd staan nog altijd als groepslid van hun hof genoteerd, gepensioneerde personeelsleden blijven tot de gebruikersgroep behoren,...

Op basis van deze analyse werden volgende acties ondernomen:

- het wegsnoeien van een aantal niet meer gebruikte “dode” takken van de KnowledgeTree;
- het voorbereiden van een schrijven naar de (vermeende) verantwoordelijken voor elke hoofdfolder, om:
 - te peilen naar de opportuniteit om weinig of niet gebruikte folders te behouden en de redenen van niet (intensief) gebruik;
 - te peilen naar eventuele nood aan bijkomende informatie qua gebruik en mogelijkheden (in geval van weinig activiteit).
- een vergadering met personen die instaan voor de technische ondersteuning: afspraken werden o.a. gemaakt omtrent het maandelijks ter beschikking stellen van een aantal monitoringgegevens. Op die manier kan bijv. nagegaan worden met welke intensiteit de meer dan 1800 gebruikers daadwerkelijk gebruik maken van het systeem;
- een infosessie over de laatste ontwikkelingen en mogelijkheden van KT ten behoeve van het projectteam van de Commissie werd gepland op 13 maart 2012.

3.7. Interne projecten

Om haar activiteiten optimaal te kunnen verrichten, heeft de Commissie sinds haar oprichting interne projecten ontwikkeld. Zij werden al omschreven in de twee voorgaande activiteitenverslagen. Het is dan ook niet de bedoeling om ze hier nogmaals te omschrijven. De teksten zijn beschikbaar op onze website en kunnen worden gedownload.

Pro memorie: het betreft de opmaak van een projectfiche, de opmaak van een model van partnerschapsovereenkomst, de ontwikkeling van de website, de ontwikkeling en lancering van een e-groep, het gebruik van een systeem van documentatiebeheer alsook de ontwikkeling en het gebruik van een eigen grafisch charter.

3.7.1. Realisatie en verspreiding van de newsletter

In oktober 2010 heeft de Commissie haar eerste elektronische nieuwsbrief verspreid. Sindsdien is deze op regelmatige wijze, om de drie maanden, verschenen.

De nieuwsbrief is in eerste instantie bestemd voor de leden van de Rechterlijke Orde en voor de actoren van Justitie. Hij heeft tot doel de algemene bekendheid van de Commissie en haar projecten te vergroten. Tevens geeft deze haar lezers de mogelijkheid om in contact te treden met de Commissie en/of de verantwoordelijke van een project.

Hij is opgesteld in een moderne stijl waarbij korte zinnen, een begrijpelijke taal en hyperlinks naar de website van de Commissie (voor eventuele extra informatie) worden gebruikt.

De onderwerpen van de nieuwsbrief zijn divers: informatie over de nieuwe projecten, stand van zaken van de lopende projecten en verwijzingen naar de actuele werkzaamheden van de Commissie (deelname aan colloquia, opstellen van nieuwe rapporten,...). Alles is gerangschikt in terugkerende rubrieken (Focus, Actualiteiten, Agenda, In het kort).

De nieuwsbrief wordt verstuurd naar ongeveer 1 400 geadresseerden.

Indien u hem wenst te ontvangen, kan u een e-mail sturen naar: cmro.cmoj@just.fgov.be.

3.7.2. Realisatie en lancering van de nieuwe website

In juli 2010 heeft de CMRO een diepgaande denkoefening gehouden om haar website te optimaliseren, zodat haar realisaties beter in de kijker worden geplaatst.

Daartoe heeft de Commissie een antwoord gegeven op de essentiële vragen die zij zich op het gebied van communicatie moest stellen:

- welk doel wil zij met haar website bereiken?
- wie is de doelgroep?
- wat zijn de belangrijkste boodschappen die zij wil overbrengen?
- wat zijn de beperkingen? (termijn, budget, personeel, technische middelen).

Naar aanleiding van deze denkoefening heeft de CMRO haar website grondig vernieuwd qua opbouw, inhoud en grafische vormgeving.

De website kreeg een nieuwe structuur rond de hoofdopdrachten van de Commissie. Zo worden de verwezenlijkingen van de Commissie op de voorgrond geplaatst. In plaats van zelf bepaalde andere bestaande informatie te geven, wordt het publiek doorverwezen naar relevante externe sites FOD Justitie, Financiën, Economie, belgium.be, enz. Zo wordt het risico vermeden dat bepaalde informatie niet meer up-to-date is.

De teksten werden eveneens in webstijl herschreven (bondiger, directer en met hyperlinks voor eventueel meer info).

Naast een rubriek over de Commissie (opdrachten, waarden, doelstellingen,...) stelt de website de vele projecten voor die werden gerealiseerd of nog lopen. Zij zijn gerangschikt onder 6 thema's: Financiën, Personeel, Communicatie, Beheersinstrumenten, Organisatie en Werkinstrumenten.

De website omvat ook actueel nieuws, publicaties en berichten van de Commissie, interessante links en toegang tot de nieuwsbrieven.

Sinds de lancering ervan in september 2011 werd de website www.cmro-cmoj.be geraadpleegd door 8 067 bezoekers (cijfers vastgesteld op 29 februari 2012). Elke bezoeker bekeek gemiddeld 3,72 pagina's per bezoek (met een totaal van 29 969 bekeken pagina's).

De bezoekers komen vooral uit:

Land	Aantal bezoeken	% bezoeken
België	7 594	94,14 %
Frankrijk	130	1,61 %
Nederland	125	1,55 %
Duitsland	30	0,37 %

De pagina's onder de rubrieken 'Personeel', 'Actueel' en 'Publicaties' werden het vaakst geraadpleegd; 3 208 bestanden werden gedownload (met onder andere als 'favorieten': de rapporten en folders over de functiebeschrijvingen, de verslagen over de gerechtskosten en ook de newsletters...).

Hartelijk dank aan alle bezoekers van onze website!

3.7.3. Realisatie van een nieuw logo

September was de maand van vernieuwingen op het vlak van communicatie. In de marge van de nieuwe website heeft de Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde ervoor gekozen om haar logo te vernieuwen.

Het logo is een wezenlijk grafisch bestanddeel dat ertoe strekt een organisatie op een unieke en onmiddellijke wijze te identificeren. De Commissie wou zich voorzien van een dynamisch en modern logo: het ontwerp van het oude logo werd dan ook herzien en fundamenteel gewijzigd.

Het nieuwe logo staat op alle publicaties, op de eerste pagina van de elektronische nieuwsbrief en ook op de website van de CMRO.

3.7.4. Deelname aan opleidingsinitiatieven

Zoals elk jaar vinden de leden en de medewerkers van de Commissie het belangrijk om hun expertise en kennis op peil te houden. Zij volgden of gaven zelf diverse opleidingen op het gebied van ICT, deontologie van de magistraten en management.

Zo nam één van de leden het initiatief om een opleiding master (na master) in publiek management te volgen die zal worden beëindigd in juni 2012. Een ander lid volgt een professionele opleiding in coaching.

De leden van de Commissie hebben eveneens deelgenomen aan verschillende colloquia en studiedagen, zoals:

“Studiedag DNA” georganiseerd door het NICC;

“Le management et la justice” – debat tussen JP Janssens en A. Garapon georganiseerd door de ULB;

“Leçon de droit judiciaire” door G. de Leval;

“Uiteenzetting tijdens het jaarlijkse congres van de Koninklijke Federatie der hoofdgriffiers van de vredegerichten en politierechtbanken te Rochehaut”.

Bovendien hebben twee leden van de Commissie zich geïnvesteerd in de cursus “Gerechtskosten in strafzaken”, georganiseerd door het Instituut voor Gerechtelijke opleiding.

Naargelang het geval hebben de leden van de Commissie geparticipeerd als spreker of als deelnemer.

4. PERMANENTE ACTIVITEITEN

4.1. Deelname aan de vergaderingen van het begeleidingscomité van het Vast Bureau Werklastmeting en Organisatieontwikkeling (College Procureurs-generaal)

De Commissie is nog steeds vertegenwoordigd in dit orgaan. In de beschouwde periode 1/3/2011-29/2/2012, werd het begeleidingscomité echter niet samengeroepen.

4.2. Deelname aan de vergaderingen van het begeleidingscomité van het project “Werklastmeting bij de hoven en rechtbanken”

De Commissie wordt vertegenwoordigd in het begeleidingscomité dat op 4 juni 2008 werd opgericht ter uitvoering van het protocol met betrekking tot de werklastmeting in de hoven en rechtbanken dat door verschillende gerechtelijke actoren met de Minister van Justitie is gesloten.

De Commissie verleent, met haar project genaamd Æquus, steun aan de magistraat-projectleider die belast is met het opstellen en het ten uitvoer leggen van een instrument voor de werklastmeting voor de zetel.

Een lid van het Æquus-projectteam dat niet over stemrecht beschikt, neemt deel aan de vergaderingen van het begeleidingscomité en zijn taak bestaat hoofdzakelijk in het informeren van het begeleidingscomité omtrent het verloop van de ondersteunende opdracht in het veld door het Æquus-team.

Het begeleidingscomité kwam driemaal samen in de periode waarop het activiteitenverslag betrekking heeft: op 29 april 2011, 14 november 2011 en 29 maart 2012.

Tijdens die vergaderingen kwamen de volgende punten aan bod:

- op 29 april 2011:
 - goedkeuring van de notulen van 17 januari 2011;
 - goedkeuring van de notulen van 14 februari 2011;

- bespreking van de partnerschapsovereenkomst magistraat-projectleider – CMRO, rekening houdend met het vertrek van de magistraat-projectleider, Eric Beaucourt;
 - advies over de pilotsites werklastmeting van de rechtbanken van eerste aanleg en de rechtbanken van koophandel;
 - uiteenzetting van het akkoord van het hof van beroep te Luik om te worden aangewezen als pilotsite in de plaats van het hof van beroep te Bergen;
 - uiteenzetting over de informatiesessies die werden georganiseerd op het niveau van de arbeidsrechtbanken;
- op 15 november 2011:
 - goedkeuring van de notulen van 29 april 2011;
 - voorstelling van de nieuwe magistraat-projectleider, de heer Philippe ADRIAENSEN;
 - aanwijzing van de twee ondervoorzitters van het begeleidingscomité;
 - voorstelling van het stappenplan op het niveau van de hoven van beroep van de magistraat-projectleider;
 - voorstelling van de nieuwe partnerschapsovereenkomst tussen het VBSW en de CMRO;
 - stand van zaken van de werkzaamheden;
 - dank aan de heer Ghislain Londers die zijn laatste vergadering van het begeleidingscomité voorzit;
 - op 29 maart 2012:
 - informatie over de zitting van de Commissie voor de Justitie van de Kamer van 15 februari 2012 waarop de heer ADRIAENSEN, de heer de eerste voorzitter LONDERS en de heer Joël HUBIN waren uitgenodigd;
 - informatie over de ontvangen aanwijzingen van de Minister van Justitie;
 - planning van de verschillende stappen van de werkzaamheden;
 - uitoefening van de bevoegdheden van het begeleidingscomité in verband met de evolutie van de werkzaamheden van het bureau inzonderheid voor wat het correctionele deel van de hoven van beroep betreft.

Bij deze gelegenheid werd opgemerkt dat de magistraat-projectleider een nieuwe, snellere methode wou vinden om een antwoord te bieden op de wensen van de politiek, inzonderheid voor BHV, en dat de Commissie haar werkzaamheden voor het deel van de hoven van beroep zou voortzetten.

4.3. Deelname aan de raad van bestuur van het Instituut voor gerechtelijke opleiding

De deelname van de CMRO aan de raad van bestuur van het Instituut voor gerechtelijke opleiding is bepaald bij de wet van 31 januari 2007 inzake de gerechtelijke opleiding en tot oprichting van het IGO.

De ondervoorzitter heeft bijgevolg deelgenomen aan de vergaderingen van de raad van bestuur die plaatsvonden in 2011. Het standpunt dat de Commissie verdedigt, strekt wezenlijk ertoe ervoor te zorgen dat het opleidingsaanbod daadwerkelijk wordt uitgebreid, dat het IGO middelen krijgt waardoor het de onontbeerlijke analyse van de behoeften van de gerechtelijke overheden kan uitvoeren. De begrotingskwestie stond op de agenda van alle vergaderingen van 2011 omdat de Minister van Justitie onaanvaardbaar vaag is gebleven over het exacte bedrag dat het IGO zou krijgen.

Vergadering van 23 mei 2011

Werd goedgekeurd tijdens deze raad: het actieplan 2011, het rapport van de bedrijfsrevisor, de begroting van 2011, alsook het activiteitenverslag mits een reeks aanpassingen. Er is van start gegaan met de evaluatie van de directieleden.

Vergadering van 29 september 2011

De volgende punten werden aangesneden: de begroting, de controle en de reorganisatie ervan – de dotatie van het IGO, het evaluatierapport van het wetenschappelijk comité, het personeelsstatuut, het gebouw, de evaluatie van de directieleden.

Vergadering van 23 november 2011

Op de agenda: de uitbreiding van de lokalen van het IGO, de bespreking van het rapport Deloitte gevraagd door de directie.

Vergadering van 20 december 2011

De volgende punten werden besproken: het beheersplan (bespreking en goedkeuring), het actieplan voor het opleidingsprogramma, het personeelsplan 2012, de begroting 2012 (eerste besprekingen).

4.4. Deelname aan vergaderingen van de Algemene Raad van de partners van de Rechterlijke Orde

In de loop van de referentieperiode is de Algemene Raad van de Partners tweemaal samengekomen. De deelname van de CMRO wordt bepaald bij wet en het is de gelegenheid voor haar om een stand van zaken te geven van de werkzaamheden die zijn gebeurd en een balans ervan op te maken.

Sinds de oprichting van de Algemene Raad heeft de voorzitter van de Commissie dat orgaan altijd beschouwd als het orgaan waarin het nuttig was om verslag uit te brengen over de ontwikkelde projecten en om te luisteren naar de reacties van de gerechtelijke en buitengerechtelijke partners.

Vergadering van 31 maart 2011

Minister van Justitie Stefaan De Clerck heeft een uiteenzetting gegeven over het beleid dat door de ontslagnemende regering werd gevoerd, inzonderheid inzake de juridische documentatie in elektronische vorm, het gevangenisplan, de begroting 2011 en het FedCom-project.

De mandaten van voorzitter F. Erdman en ondervoorzitter C. Visart werden vernieuwd.

Voorzitter E. Beaucourt heeft de stand van zaken voorgesteld van het dossier inzake de werklasmeting voor de zetel.

Ondervoorzitter J.-P. Janssens heeft een synthese gemaakt van de verschillende lopende projecten en legde daarbij de nadruk op de onbekende factoren die verband houden met de lopende zaken en met het vertrek van drie leden van de CMRO.

Vergadering van 9 juni 2011

Minister van Justitie Stefaan De Clerck heeft een stand van zaken opgemaakt van de lopende werkzaamheden in het parlement (tucht van de magistraten, college van de zetel, mandaat van de korpschefs, geïnterneerden, gerechtskosten, strafuitvoeringsrechtbank, bijzondere maatregelen inzake opsporing).

De heer Vanderlinden, advocaat-generaal bij het parket-generaal te Antwerpen, heeft de werklasmeting in het openbaar Ministerie en de stand van zaken van dat project voorgesteld.

Ondervoorzitter J.-P. Janssens heeft een synthese gemaakt van de verschillende lopende projecten waarbij hij in het bijzonder de nadruk heeft gelegd op de gerechtskosten, de digitalisering van de strafrechtelijke dossiers JustScan, de vernieuwing van de website van de

CMRO en de nieuwsbrief van de CMRO en het afsluiten van een nieuw project met het hof van beroep te Gent.

De Algemene Raad van de Partners is gestart met een denkoefening over zijn eigen rol, inzonderheid in de projecten die op til zijn zoals de decentralisatie en de herindeling van het gerechtelijk landschap, of nog de 'defederalisering' van Justitie of van bepaalde bestanddelen ervan.

4.5. Follow-up van de parlementaire werkzaamheden

De Commissie neemt iedere week de parlementaire werkzaamheden door, in het bijzonder de antwoorden van de Minister van Justitie op de vragen, de verzoeken om uitleg en de interpellaties in de Commissie voor de Justitie, alsook in de plenaire vergadering van de Kamer en de Senaat.

Tussenkomen die van belang kunnen zijn voor de korpschefs, magistraten, hoofdgriffiers en/of hoofdsecretarissen of andere leden van de Rechterlijke Orde, worden via e-mail aan de geïnteresseerden worden toegezonden.

De Commissie volgt ook zeer aandachtig alle wetsontwerpen en wetsvoorstellen die worden neergelegd en/of besproken in het parlement wanneer die van belang zijn voor de rechterlijke organisatie.

CONTACT

1. Bezoek

De Commissie voor de Modernisering van de Rechterlijke Orde is, sinds 20 juni 2011, gelegen aan de Waterloolaan, 70 te 1000 Brussel.

(Metro Louisa - Tram 92 / 94)

2. Schriftelijk

De briefwisseling kan worden gericht aan: Commissie Modernisering Rechterlijke Orde, Waterloolaan 70, 1000 Brussel.

3. Telefoon en fax

Het algemeen telefoonnummer van de Commissie is 02/557.46.50

Het faxnummer is 02/557.46.70

4. Mail

Het e-mailadres is cmro.cmoj@just.fgov.be

5. Website

De website is via het internet te bereiken op <http://www.cmro-cmoj.be>